

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

STRANKE ZAVZEMAJO URADNA STALIŠČA DO REŠITVE VLADNE KRIZE

KD za obnovitev levega centra KPI proti predčasnim volitvam

Demokratsko vodstvo je soglasno odobrilo dokument, ki se sklicuje na zaključke strankinega kongresa - Pritiski na Fanfanija, naj prevzame funkcijo ministrskega predsednika - Socialdemokrati nekoliko omilili zahtevo po predčasnem razpustu parlamenta

RIM, 7. — Politične stranke se opredeljujejo do vladne krize in načina njenega reševanja, tudi v pripravi na prihodnje volitve. Danes beležimo važne sestanke komiteja PSDI.

Vodstvo KD je soglasno odobrilo dokument, ki se zavzema za nadaljevanje levosredinskega sodelovanja ter se posledno izreka proti predčasnim volitvam. Dokument, ki se sklicuje na sklepe zadnjega strankinega kongresa, po katerih predstavlja levi center najboljšo rešitev za odpravo krize, prav tako pa ponavlja zaključke kongresa, ki predvidevajo spremembe v predložitveni opoziciji ter glasove opozicije, ki bi se pridružili glasovom vladne koalicije. Vodstvo KD je zato dalo mandat političnemu tajniku in strankini delegaciji, ki se bo udeležila pogajanj za rešitev krize, naj si prizadeva za obnovitev vladnega sodelovanja med strankami levega centra, ki naj omogoči, s koristen popravki, intenziven in obojestranski napor za doseg prvenstvenih ciljev, kot so varnost demokratske države, nadzorstvo nad inflacijo, učinkovita akcija proti recesiji in za razvoj, uresničitev družbenih reform ter utrjevanje zaupanja na evropski in svetovni ravni v napredno in svobodno bodočnost Italije.

Zasedanje vodstva KD je odprl politični tajnik Fanfani s kratkim poročilom, v katerem ni analiziral vzrokov nove vladne krize z izrecnim namenom, da ne bi zaostri razprav med strankami levega centra. Fanfani se je zavzel za obnovitev levosredinskega sodelovanja in za uresničitev ciljev, kakršni so zahtevani v zaključnem dokumentu, med drugim pa je tudi dejal, da različne rešitve na krajevni ravni ne demantirajo pravih levosredinskih politik. Fanfani je tudi predlagal, naj bi v novi vladi sodelovali novi ljudje, pa tudi izvedenci, ki bi lahko dali koristen prispevek vladni akciji.

Fanfanijevemu poročilu je sledila razprava, v katero so posegli številni govorniki. Zakladnik minister Colombo je podprl Fanfanijevo poročilo, predvsem kar zadeva obnovitev levosredinske vlade, izrekel pa se je tudi za to, da bi sam Fanfani prevzel vodstvo nove vlade. Tudi voditelj leve stranke »forze nuove« Donat Cattin je pozval strankinega tajnika, naj prevzame funkcijo ministrskega predsednika, kar je izrazil podporo tajniškemu poročilu, se posebej ko se sklicuje na politično linijo, ki je izšla iz strankinega kongresa. Pač pa se je Donat Cattin odločil izrekel proti predčasnim razpustom parlamenta, ki bi po njegovem privedel do pomanjkanja vsakršne možnosti sestave neke večine in torej do radikalne krize.

Tudi voditelj leve stranke »base« Galloni se je izrekel proti »ustolovitvi« predčasnim volitvam, dodal pa je, da je za obnovitev poinega sodelovanja med strankami levosredinskih strankami potrebná analiza vzrokov krize ter formule, kot je tudi nujna pobuda KD za globoko prenovitev politične linije in programov. Galloni je poudaril, da so spremembe usmeritve toliko bolj potrebne, ker so rezultati, ki so bili doseženi, sicer privedli do nekega izobčevanja kar se tiče plačilne bilance, medtem ko so pustili odprte probleme inflacije ter je grožnja brezposelnosti vedno hujaša. Zato je po mnenju Gallonija mogoče obnoviti levosredinsko solidarnost samo na osnovi nove in drugačne platforme, ki naj omogoči pozitivno primerjanje stališč z opozicijo in s sindikalnimi silami.

Vodstvo KPI pa je danes poslušalo poročilo tajnika Berlinguerja o političnem položaju ter o odpravi vladne krize in po izčrpani razpravi odobrilo daljši dokument, v katerem se izreka proti predčasnim volitvam parlamenta in za izvedbo željenih volitev ob predvidenem roku. Komunisti se tudi zavzemajo za globoko demokratski prevrt in za takšno vlado, ki bi bila jasno protifašistično usmerjena, ki bi zavzela vsakršno tje vmešavanje ter ki bi si sadala program nujnih ukrepov za zagotovitev gospodarskega in družbenega razvoja na zdrav, novih in trajnih temeljih, ki naj bi istočasno zadostila najbolj nujnim potrebam delavskih in ljudskih množic ter predvsem kategorij z najnižjimi dohodki.

Dokument vodstva KPI uvodoma obžaluje, da je bila vladna kriza odprta brez vsakršne razprave v parlamentu, po drugi strani pa ugotavlja, da je bila že več časa očitna nesposobnost Rumorjeve vlade, da bi reševala sedanjo gospodarsko, družbeno in moralno krizo. Vodstvo KPI se sklicuje na pritisk ljudskih množic za potrebno spremembo usmeritve in vladnih metod,

na kar pa so določeni krogi odgovorili s protinapadom, katerega namen je povzročiti korak nazaj v političnem položaju ter preprečiti deželne in upravne volitve, ki jih zakon določa za prihodnjo pomlad. To je bil cilj socialdemokratske desnice, za katero pa se skrivajo mnogo močnejše sile, začeti s delom vodilne skupine KD. Dokument omenja tudi zadnja dogajanja v zvezi s prevratniškimi načrti, nezakonite pritisk predvsem z ameriške strani ter manevre tistih delodajalskih skupin, ki skušajo zvržati na delavce in ljudske množice posledice gospodarske krize, kot dokazujejo hude odločitve Fiata.

Komunisti ugotavljajo, da je namen grožnje s predčasnimi volitvami vsiljenje premika na desno, izražajo pa tudi prepričanje, da bi se KPI v primeru predčasnih volitev močno utrdila. Toda ne sme se gledati na volilne ali strankine račune, ampak predvsem na interese države in demokracije. Zato se je treba odločno boriti proti manevrom za predčasni razpust parlamenta.

Glede perspektiv za bodočnost izraža KPI nasprotovanje vsakršni vladi, ki bi ne pomenila globokega demokratskega preokreta ter se izrekla za sestavo take vlade, ki bi bila sposobna lotiti se najbolj nujnih in perečih vprašanj delavskih množic in države. Dokument dodaja, da je KPI že večkrat nakazala temeljne točke, glede katerih bi se morala nova vlada obvezati: v zunanji politiki, v zaščiti in obnovi demokratskih ustanov in demokratskega življenja, v moralizaciji javnega življenja, v vprašanih gospodarske in družbene politike. Danes so v ospredju problemi nacionalne avtonomije in suverenosti, ki so tesno povezani s problemi demokratske varnosti. Treba je zavreči, tudi v zvezi s posojili, vsakršno vmešavanje v naše notranje zadeve ter vsako intervencijo, ki bi težila k omejevanju avtonomne iniciative Italije in Evrope na mednarodnem prizorišču in se vsebinsko na Sredozemlju in v odnosih do arabskih držav. Prav tako je treba zavreči vsak pritisk, da bi na italijanskem ozemlju namestili nove vojaške baze, ali okrepili že obstoječe. Popolna nacionalna suverenost in avtonomija morata tudi služiti za zaščito vsakršnih vzvi med italijanskimi prevratnimi silami in mednarodnimi centralami, potrebno pa je tudi, da informacijske službe dejansko delujejo za zaščito državnih neodvisnosti in republiške ustave.

Na gospodarskem in družbenem področju — je dalje rečeno v dokumentu vodstva KPI — je potrebna vlada, ki naj zavzame pozitivno držanje do sindikalnih zahtev. Treba je zaimati zaposlitev ter izjaviti, z razliko od preteklosti, resno nadzorovati nad cenami najbolj nujnega blaga. Komunisti potrjujejo prepričanje,

ŠTEVILNE OSEBNOSTI SO SE VČERAJ ZVRSTILE NA KVIRINALU

Leone začel posvetovanja za rešitev vladne krize

Danes bo predsednik republike sprejel delegacije političnih strank

RIM, 7. — Predsednik republike Leone je začel posvetovanja za rešitev vladne krize. Danes so bili na vrsti bivši predsedniki republike, obred domov parlamenta in vlade ter predsednik senata in poslanske zbornice. Predsednik poslanske zbornice Pertini ni dal po razgovoru s predsednikom republike nobenih izjav. Predsednik senata Spagnoli pa je poudaril tri dolžnosti sedanje vlade: zakonodajni normalen potek za konotadno dobo, preprečiti zaostri- ritev kontrastov in lotiti se hudih problemov na dnevnem redu z večjo konkretnostjo in brez ideoloških razprav.

Senator Terracini, bivši predsednik ustavodajne skupščine, je v daljši izjavi časnika-rem poudaril predvsem odgovornost KD pri 36 vladnih krizah, do katerih je prišlo v zadnjih 28 letih. Če bo tudi nova kriza rešena v skladu z linijo KD, ne da bi pogoltili njenih vzrokov, se bo položaj še poslabšal. Terracini je zaključil, da se je treba odločno boriti bodisi proti gro-

PLEBISCITARNI ENOTNI ZBOR OBEH ORGANIZACIJ KOROŠKIH SLOVENCEV V CELOVCU

Predstavniki koroških Slovencev soglasno odobrili izstop iz kontaktnega komiteja

Dr. Zwitter: Danes je politika Avstrije uperjena proti Slovincem, jutri bo proti demokraciji nasploh. Dr. Grlic: Preštevovanje pomeni poskus asimilacije Slovencev. Poziv Jugoslaviji in mednarodni javnosti

Pogled v dvorano doma glasbe med nedeljskim velikim protestnim zborovanjem v Celovcu (foto Selhaus)

JUTRI V TURINU SPLOŠNA STAVKA PROTI NEPOPUSTLJIVOSTI AGNELLIJA

Z zavrnitvijo Bertoldijevega posredovanja FIAT razbil pogajanja za rešitev spora

Sindikalna federacija in zveza kovinarskih delavcev sprejeli arbitražo ministra za delo - Zaostritev spora s strani turinske tovarne utegne imeti hude posledice na italijanski družbeni in politični položaj

Kot smo omenili, se je danes začelo tudi zasedanje centralnega komiteja PSDI. Tajnik Orlandi je v svojem poročilu potrdil že znano stališče stranke, kakršnega je obrazložil že na nedavni seji strankinega vodstva, zanimivo pa je, da niti Orlandi, niti Tanassi, ki je govoril za njim, nista več tako odločno postavila zahteve po predčasnem razpustu parlamenta. Sicer pa sta oboje socialdemokratska predstavnika izredno strogo polemizirala s PSI, ki da je edina kriva za vse sedanje težave. Oba sta tudi poudarila, da je obnovitev levosredinske vlade možna le s pogojem, da se »povrne k originalnemu navdihu« ter med pogoji za obnovitev koalicije postavila tudi zahteve po obnovitvi levosredinskega sodelovanja v vseh tistih krajevnih upravicah, kjer je zašlo v krizo.

Na današnjem zasedanju CK PSDI so nastopili tudi nekateri govorniki Saragatove leve struje, ki so se odločno izrekli proti možnosti sklica- nja predčasnih volitev.

DANES

Posvetovanja predsednika republike bodo danes stopila v ključno fazo, ko bo Leone sprejel predstavnike političnih strank. Vodilni organi strank zavzemajo medtem stališča do vladne krize. Demokratsko vodstvo se je včeraj izrekel za obnovitev levosredinske koalicije, komunistično vodstvo pa se je zavzelo za sestavo take vlade, ki bi bila sposobna rešiti hude gospodarske in socialne probleme sedanje trenutke. Danes se bo zaključilo zasedanje CK PSDI, na katerem je tajnik Orlandi v svojem včerajšnjem poročilu znatno omilil zahtevo po predčasnem razpustu parlamenta.

V Rimu so se po pogovoru med ministrom za delo Bertoldijem in predsednikom Fiata Agnellijem razbila pogajanja med zastopniki turinskega velikan in sindikalne federacije ter zveze kovinarskih delavcev. Zastopnik Fiata so namreč zavrnili predlog ministra za delo, da bi izšli basedi- lo za rešitev spora, ki bi bilo obvezujoče za obe strani. Sindikalni predstavniki so Bertoldijev predlog že sprejeli, po nepopolnoma stališču delodajalcev pa so ga proglasili splošno stavko, ki bo v sredo zajela vse turinske obrate.

V Celovcu je bil v nedeljo plebiscitarni zbor izvoljenih predstavnikov koroških Slovencev, na katerem so soglasno potrdili sklep Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev o izstopu iz kontaktnega komiteja. Okrog 700 zborovalcev je odločno zavrnilo vsak poskus asimilacije Slovencev na Koroškem. V resoluciji pozivajo državo matičnega naroda, da z vsi odločitvami podpre upravičene zahteve koroških Slovencev in jim nudi vsi pomoč.

Zaključen Biječev obisk v Romuniji

BEOGRAD, 7. — Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bije-

(Oq našega posebnega dopisnika)

CELOVEC, 7. — »Bojevali smo se proti Turkom — Turki so odšli. Bojevali smo se proti Hitlerju — Hitler je izginil. Mi smo pa ostali in bomo ostali in se ne pustimo preštevati.« Te besede je izrekel včeraj predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Jožko Tisler, ko je v koncertni dvorani sredi Celovca odprl enega najbolj močnih in po namenu, enotnost in odločnost najbolj pomembnih zborov, kar jih pozna novejša zgodovina boja koroških Slovencev za svoje pravice.

Zbor sta sklicali obe osrednji organizaciji koroških Slovencev, Narodni svet in Zveza slovenskih organizacij. Namen zbora je bil izjemno pomemben. Na njem naj bi vsi izvoljeni predstavniki slovenskega ljudstva na Koroškem izrekli svojo sodbo glede odločitve predstavnikov obeh organizacij, da se umaknejo iz kontaktnega komiteja — ta naj bi z vladnimi predstavniki razpravljali o urejanju manjšinskih vprašanj — ker so vodstva vseh treh avstrijskih in parlamentarnih zastopnikov strank sklenila izvesti posebno štetje koroških Slovencev. Izid tega štetja naj bi bil podlaga za uvedbo dvojezičnih krajevnih napisov.

Vsa slovenska Koroška je bila zbrana na zboru, saj se ga je udeležilo 700 občanov in zaupnikov vseh organizacij. Bilo je navzočih 60 slovenskih občinskih odbornikov, dva župana, en deželni poslanec, zastopniki prav vseh slovenskih prostorskih, kulturnih, športnih, gospodarskih, mladinskih in drugih organizacij. Bil so tu predstavniki iz vseh krajev dvojezičnega dela Koroške, zastopane so bile vse plasti slovenske manjšine, bili so kmetje, delavci, dijaki, študentje, intelektualci. Skratka, bil je to mogočen ljudski zbor slovenskega življa na Koroškem.

»Ne priznamo take Koroške, v kateri bi bil en narod v vlogi herenfolka, drugi pa bi bil narod hlapcev. Hočemo Koroško dveh enakopravnih narodov«, je poudaril v uvodni besedi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev.

Z dolgotrajnim poskovanjem je nato bila dvorana nato poslušala odločne besede obeh osrednjih govornikov, predsednika Zveze slovenskih organizacij dr. Francija Zwitterja in podpredsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevža Grlica, ki sta obrazložila sedanji položaj koroških Slovencev spričo odločitve treh strank o preštevovanju manjšine.

Današnji trenutki je za našo prihodnost usodnejši, kot je bila vsa gonja proti dvojezičnim napisom, je ugotovil dr. Zwitter. Tedaj so se dvignili zoper nas nabujeni nacionalistični prenapetosti, danes pa so pokazale odkrito protislovensko stališče vse tri stranke, ki so zaustopile v avstrijskem parlamentu. Gre za premišljeno politiko uperjeno proti temeljnemu pravici Slovencev, zaimenjenim z avstrijsko državo pogodbo. Franci Zwitter je orisal vse dokumente in vse nastope slovenskih predstavnikov, ki so neizpodbitno dokaz, kako so koroški Slovenci vedno vztrajno in odločno zavračali sleherni poskus preštevovanja manjšine.

Dr. Zwitter je dokazal, kako Avstrija s tako namero grobo krši samo državno pogodbo. Ta pogodba jasno določa dvojezično ozemlje in z nčimer ne pogojuje obsega pravic Slovencev z njihovimi števili. Državna pogodba mora zato veljati v svoji celovitosti, ne glede na tako ali drugačno število Slovencev na celotnem jasno določenem in vsem znanem dvojezičnem območju Koroške. Poleg tega pa državna pogodba ne priznava in torej ne upo-

(Nadaljevanje na 5. strani)

DRAGO KOŠMRLJ

POLITIČNI BAROMETER NE NAPOVEDUJE ŠE RAZIASNITVE

ŠTIRJE POGOJI KD ZA NADALJEVANJE LEVEGA CENTRA V TRŽAŠKI OBČINI

Deželni tajnik PSI Tringale in načelnik deželne svetovalske skupine PSI Pittoni danes na razgovoru z vsedravnim tajnikom stranke De Martinom

Kakor smo že poročali, so prvo sejo občinskega sveta, ki bi morala biti v četrtek, 10. t. m., odložili za en teden. Včeraj bi se morali sestati pokrajinski tajniki strank levega centra, da bi se dogovorili o politični izjavi, ki naj bi jo dal župan ob začetku jesenskega zasedanja občinskega sveta, o programu in glavnih problemih, ali pa sploh ugotovili, če obstajajo možnosti in volja strank za nadaljevanje dosedanjega koalicijskega. Toda včeraj so se tajniki strank sestali le za kratko izmenjavo misli in niso sploh začeli pogovorov o bistvenih vprašanjih. Ker se datum prve seje občinskega sveta naglo bliža in ne bo mogoče več nadaljevali zavlačevanja, se bodo tajniki strank levega centra sestali te dni.

Medtem je pokrajinski tajnik KD v posebnem sporočilu že objavil štiri točke ali pogoje, ki jih postavlja njegova stranka za tako imenovano »novo preverjanje« na občinski ravni, oziroma za razgovore med pokrajinskimi tajniki strank levega centra. Stranke, pravi Rinaldi, bodo morale predvsem izraziti svojo politično voljo, da se v Trstu nadaljuje sodelovanje in politika levega centra, na podlagi dosedanjega dogovora, da se potrdi avtonomija večine, upoštevajoč prispevek opozicije ustavnega loka. Stranke levega centra, nadaljuje poročilo, se bodo morale zavzemati za stalno politično solidarnostjo in primerno operativno sposobnostjo za popolno uresničitev programskih obveznosti, zlasti za rešitev najbolj perečih problemov (pristanišče, spor s SIOT, pomorstvo, zdravstveni konvenciji, ljudske gradnje, šolske gradnje itd.). V tretji točki zahteva pokrajinski tajnik KD, naj druge stranke za jamčijo potrebno politično stabilnost in boljše pogoje za delovanje vseh krajevnih javnih ustanov, zlasti pokrajine in občine, v četrti točki pa je poudarjena nujnost obnove vodilnih organov občinskih in pokrajinskih ustanov na podlagi programov in dogovorov, ki so bili že sklenjeni v juliju. Na tej osnovi tržaška KD meni, da je možna konvergenca ter poziva koalicijske stranke, naj čimprej dosežejo pozitivne in končne zaključke. Pri vsem tem pa pokrajinski tajnik KD zavrača mehanični prenos pogojev, oziroma odseva vladne in deželne krize na krajevne razmere.

Pokrajinski tajnik KD se v svojem poročilu, oziroma opozorilu, karor bi ga lahko imenovali, obrača zlasti na PSI in PSDI, navaja probleme in ugotovitve, s katerimi se

NA POBUDO GRAŠKE OBČINSKE UPRAVE

Srečanje med predstavniki z Gradcem pobratenih mest

Med pobratenimi mesti je tudi Trst, ki ga je zastopal odbornik za kulturne dejavnosti dr. Faraguna

Občina iz Gradca je prejšnji teden priredila v glavnem mestu avstrijske štaterske regije srečanje med odborniki za kulturne dejavnosti vseh občin, ki so pobratene s tem mestom. Kot je znano, je med temi tudi Trst. Poleg srečanja mesta pa so še Maribor (Slovenija), Pulj (Hrvaška), Coventry (Velika Britanija), Darmstadt (Zahodna Nemčija), Groningen (Nizozemska), Trondheim (Norveška) in Montclair (New Jersey – ZDA).

Vzporedno s tem pomembnim srečanjem, katerega glavni namen je bil obogatitev kulturnih in umetniških stikov in izmenjav med pobratenimi mesti, je potekala tudi jubilejna proslava opernega gledališča iz Gradca, ki je ob tej priložnosti uprizorilo Mozartovo opero »Don Juan«. Obenem je bila otvoritev jesenske izvedbe graškega mednarodnega velesejma.

Slovesnostim sta poleg številnih osebnosti političnega, gospodarskega in kulturnega življenja prisostvovala tudi avstrijski minister za šolstvo in kulturo ter minister za štatersko. Tržaško občino je zastopal odbornik za kulturne dejavnosti dr. Fausto Faraguna.

Manj vode zaradi kalnosti Timave

Preteklo noč (od 22. do 7. ure) je ACEGAT nekoliko zmanjšal dobavo pitne vode, ker je bila po deževjih zadnjih dni Timava kar precej kalna. To je torej vzrok za morebitno pomanjkanje vode v kakem stanovanju.

Sindikalisti proti povisku prevoznih tarif

Zastopniki deželne federacije CG IL, CISL in UIL so se včeraj sešli z zastopnikom deželnega odbora odbornikom Cociannijem. Sindikalisti so deželnemu predstavniku predložili vprašanja povikov tarif za avtobusne prevoze in predlagali več konkretnih rešitev tega pomembnega vprašanja v okviru splošne reforme in ustanovitve prevoznih konvencij, v katerih bi publicizirali zasebna prevozna podjetja.

Odbornik Cocianni ni sindikalnim

Demokristjanski poslanec Bologna je sinoči, ob 20-letnici memoranduma govoril na sedežu organizacije dalnatiških in julijskih ezulov na temo »Memorandum je živ, ali mrtev?« Poslušalo ga je približno 70 odraslih, bolj priletnih ljudi, političnih predstavnikov pa nismo opazili med njimi. Bologna je seveda ponovil svoje teze, da memorandum govori o demarkacijski črti, ne pa o državni meji. Obžaloval je med drugim, da je bila prehitro podpisana mirovna pogodba z Italijo in poudaril, da se ne sme nič spremeniti. »Nasprotujemo novim dogovorom, ki bi spremenili dosedanje stanje. Memorandum mora ostati tako kot je, ali pade vse. Jugoslovani lahko še upravljajo cono B, toda meja je meja in demarkacijska črta je demarkacijska črta.« Tako je dejal Bologna in vmes polemiziral tudi z vidnimi predstavniki lastne stranke, ki mislijo drugače

VČERAJ V HOTELU ENALC

Začetek dvodnevne posvetovanja o mejnih deželah na območju EGS

Poudarjena koristnost tukajšnje odprte meje in sodelovanja med sosedi - Drevo zaključni sprejem na goriskem gradu

Julijske krajine na meji med EGS in evropskimi deželami, ki niso članice skupnosti, je spregovoril po močnik glavnega tajnika italijanskega odseka Sveta evropskih občin odv. Martini. Govornik je poudaril, da je najpomembnejša gospodarska in energetska kriza ponovno postavila v ospredje nujnost uravnoteženja gospodarskega položaja med posameznimi deželami v okviru EGS. Zaradi posebne vloge, ki jo imajo mejne dežele, je se dejal Martini, pa bi morale te biti deležne posebne pozornosti v okviru razvojne politike v EGS.

Nato je deželni odbor za stike z EGS Cocianni podal daljše poročilo o problemih mejnih dežel in v tem okviru naglasil mednarodno vlogo Furlanije - Julijske krajine. Cocianni je nadalje naglasil zahtevo, naj bi vodilni organi deželice pri načrtovanju in izvajanju razvojne politike razločevali »notranje« in »zunanje« mejne dežele. V prvo skupino sodijo dežele ob notranjih mejah v deveterici, v drugo pa dežele ob meji z zunanjim svetom, kakršna je tudi Furlanija - Julijska krajina. Prav zaradi posebnih vprašanj, ki jih morajo reševati dežele druge kategorije, je nesprejemljiv sklep EGS iz leta 1971, s katerim je bila Furlanija - Julijska krajina proglašena za »centralno« deželo v Evropi.

Ko je govoril o problemih naše dežele v sklopu deveterice, je odbornik Cocianni prikazal ugodnosti odprte meje in odnosih s sosednjimi deželami in zlasti s Slovenijo, Hrvaško in Korško. Ob tej odprti meji — je dejal govornik — so se lahko ugodno razvile razne oblike sodelovanja, tako zlasti na gospodarskem, kulturnem in športnem področju. Deželni svetovalec Vicario pa je med svojim poznejšim nastopom pristavil, da je sodelovanje med tremi sosedi med Alpami in Jadranom (Furlanijo - Julijsko krajino, Slovenijo in Korško) marsikaj pripomoglo k temu, da so se tudi na meddržavni ravni lahko odpravili nesporazumi in določene napetosti.

Sledilo je poročilo predstavnika dežele Wiesbaden dr. O. Weberja, ki je razčlenil predvsem vprašanje stikov med Zahodno in Vzhodno Nemčijo. V tej zvezi je omenil glavne finančne in gospodarske pobude za razvoj mejnega pasu na zahodnonemški strani. Govornik je tudi navedel vrsto načel, ki jih je po njegovem mnenju treba spoštovati, če se naj tak deželam zagotovijo možnosti gospodarskega in

DANES OB 17. URI V LJUBLJANI

Predstavitve najnovejših »Pesniških listov«

»Srečanje, predstavitev in pogovor« bo v prostorih Društva slovenskih pisateljev

Danes ob 17. uri bo v Društvu slovenskih pisateljev v Ljubljani »Srečanje, predstavitev in pogovor« z najnovejšimi avtorji v zbirki Pesniški listi, ki jo izdajata Založništvo tržaškega tiska in Založba Lipa, tiskajo pa se v Trstu. V domiselni in lepih »listih« so namreč te dni izšli Ciril Zlobec, furlanski pesnik Luciano Morandini, hrvaški pesnik Slavko Mihalič, tržaški Miroslav Košuta in pa Edvard Kocbek, ki je s svojo knjižico iz aktualnosti lahko razširijo slovenske pesniške razjede.

Zanimiva založniška pobuda, ki je nastala in se uveljavlja v veliki meri prav iz tržaških kulturnih krogov — njeno uredniki so Miroslav Košuta, Marko Kraos in Ciril Zlobec — v svojih programskih smernicah teži k prerazčrpanju vsakršnih meja: med ustvarjalci in bralci, med različnimi pesniškimi tokovi in generacijami, med narodi in državami.

Tudi zaradi te svoje ustvarjalne odprtosti Pesniški listi zaslužijo, da jih najširša slovenska javnost kar najbolj spozna: temu je namenjena tudi današnja ljubljanska predstavitev, ki se je bodo udeležili poleg večine dozdajšnjih avtorjev v »listih«, tudi predstavniki obeh založb, predstavniki tiska, kulturni delavci in pa ljubitelji poezije.

● V petek, 11. oktobra, ob 19. uri, bodo v razstavi dvorani Ljudske knjižnice v UL Teatro Romano 7 odprli spominsko bibliografsko razstavo ob 600-letnici smrti italijanskega pesnika Francesca Petrarce. Razstavo prireja občinska knjižnica s sodelovanjem Ljudske knjižnice. Med slovesnostjo odprta razstava bo o pesniku in pomenu njegove umetniške zapuščine v sodobnem življenju spregovoril profesor za italijansko književnost na tržaški univerzi prof. Bruno Maier.

● Tržaška občina bo v kratkem na področju licitacije za dodelitev del za ureditev 560 manjših in 310 navadnih grobnic 111 razreda na pokopališču pri Sv. An. Izključna cena znaša 500 milijonov lir. Predloge za licitacijo je treba predložiti občini najkasneje 30 dni po objavi razpisa licitacije v zvezi z uveljavljenim listu.

● Tehnični zavod »Carlis« sporoča, da se bo večerni tečaj žar v četrtek, 10. oktobra ob 19.15. Razpoveduje tečajnikov po razredih bo objavljena na oglasni deski zavoda v sredo, urniki pa bodo objavljeni naslednjega dne po 15. uri.

Seja Sindikata slovenske šole

Danes, 8. t. m., bo ob 16.30 od borova seja. Na dnevnem redu bodo: slovenska šola in novi šolski zakoni, pristojnosti deželne komisije za slovensko šolo in naloge slovenskega osebja pri šolskem skrbništvu ter razno.

Tajništvo priporoča točnost in še posebej opozarja, da se seje lahko udeležijo tudi člani sindikata.

OBVESTILO

Občinska uprava Devina - Nabrezina javlja, da bo za šolsko leto 1974-1975 podelila eno povojno mesto otroške pomočnice v občinskih otroških vrtcih.

Kandidatje morajo biti stare od 18 do 30 let, razen v primerih, ko zakon daje pravico do zvišanja najvišje starostne meje. Prošnje na kolokovanem papirju bo občina (urad Protokol) sprejemala do 12. ure 17. oktobra 1974.

Podrobnejše informacije daje občinsko tajništvo.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

VAS tudi letos vlijudno in prijateljsko vabi k vpisu ABONMAJA za sezono 1974 - 75

VPISOVANJE ABONENTOV PRI GLAVNI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA OD 8. DO 14. URE.

Gledališča

KULTURNI DOM STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

Otvoritev predstava sezone 1974-1975: Ivan Cankar — ZA NARODOV BLAGOR, komedija v štirih dejanjih. Jutri, 9. t. m. ob 20.30 (Abonma premierski — red A) — V soboto, 12. t. m. ob 20.30 (Abonma — red B) — V nedeljo, 13. t. m. ob 16. uri (Abonma nedeljski popoldanski — red C) — V sredo, 16. t. m. ob 20.30 (Abonma mladinski v sredo — red D) — V četrtek, 17. t. m. ob 20.30 (Abonma mladinski v četrtek — red E) — Abonmaji in vstopnice so na razpolago pri blagajni Kulturnega doma vsak dan (razen nedelje) od 8. do 14. ure ter eno uro pred začetkom predstav.

VERDI Pri blagajni gledališča Verdi prodaja vstopnice za drugi koncert letošnjega jesenskega simfoničnega soproda Orkester bo vodil mladi tržaški dirigent Daniele Zanetovich. Spored koncerta obsega delo Mozarta, Musorgskega, Bugamelija, Stravinskega ter tržaškega skladatelja Viozzija. Koncert bo drevi ob 21. uri, jutri pa bodo koncert ponovili v gledališču Verdi v Gorici.

USLUZBENCA - KO išče Tržaška knjižarna. Pismene ponudbe na: Založništvo tržaškega tiska, Personalni, oddelke: — UL. Mon-techi 6, 34137 Trst.

Včeraj - danes

Danes, TOREK, 8. oktobra SIMEON

Sonce vzhaja ob 6.12 in zatone ob 17.33 — Dolžina dneva 11.21 — Luna vzhaja ob 22.41 in zatone ob 13.13 Jutri, SREDA, 9. oktobra ABRAHAM

Vreme včeraj: najvišja temperatura 15.6 stopinje, najnižja 9.2, ob 19. uri 12.9 stopinje, zračni pritisk 1006.4 mb stanovitven, veter 3 km na uro jugovzhodni, vlaga 63-odstoma, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 18.8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 7. oktobra 1974 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo pa je 18 oseb. UMRLO SO: 74-letni Ferruccio Canaruto, 84-letna Maria Regent vd. Bisacchi, 60-letni Luibomiro Striotech, 52-letni Edilio Collini, 73-letni Ladislao Gerdol, 70-letni Carlo Stocco, 63-letna Maria Crebel vd. Sain, 47-letna Ada Suber por. Dolce, 63-letni Arturo Iaritz, 75-letna Alma Gerardis vd. Jenko, 83-letni Augusto Gozzoli, 87-letni Giuseppe Cereali, 78-letna Regina Redivo vd. Redivo, 60-letni Romano Sillani, 85-letna Antonia Fortuna vd. Cebochin, 89-letni Italico Perissini, 60-letni Vittorio Zocchi, 67-letna Maria Furlan vd. Del-loli.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Rossetti - Emil, Ul. Combij 19; Al Samaritano, Trg Ospedale 8; Tamaro Neri, Ul. Dante 7.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Godina - Fatina, Trg Sv. Jakoba 1; Grigolon, Ala Minerva, Trg V. Giot-ti 1; Ai due Mori, Trg Unità 4.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec (tel. 228-124), Bazovica (tel. 228-165), Opčine (tel. 211-001), Prosek (tel. 225-141), Božje polje (tel. 225-596), Nabrezina (tel. 200-121), Sesljan (tel. 209-197), Zav-je (tel. 213-137), Milje (tel. 271-124).

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S.p.A.

TRST - ULICA P. F. FILIPPO 10 - 61-444

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar	664.—
Funt šterling	1551.—
Švicarski frank	227.80
Francoski frank	139.50
Nemška marka	254.25
Avstrijski šiling	35.25
Dinar debeli	36.—
drobni	36.—

MENJALNICA vseh tujih valut

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst Kulturni dom

Otvoritvena predstava sezone 1974 - 75

IVAN CANKAR

ZA NARODOV BLAGOR

Komedija v štirih dejanjih

Scena DEMETRIJ CEJ

Kostumi MARIJA VIDAU

Režija MARIO URŠIC

Jutri, 9. oktobra 1974 ob 20.30 (Abonma premierski — red A) Razpored predstav glej pod rubriko »Gledališča«.

Kino

Ariston I.N.C. 16.00 »Gli amici di Eddie Coyle«. Robert Mitchum in Peter Boyle.

Nazionale 16.00 »La mano venditrice continua ad uccidere«. Barvni film. Excelsior 16.00 »L'arrivista«. Barvni film. Igrajo: Alain Delon, Sydney Rome in Jeanne Moreau.

Grattacielo 16.00 »La via dei babbuini«. Catherine Spaak, Pippo Franco, Lionel Stander.

Fenice 16.00 »Il giustiziere della morte«. Charles Bronson.

Eden 16.00 »La cugina«. Igrata Massimo Ranieri in Dayle Haddon. Barvni film. Prevedevano mladini pod 18. letom.

Ritz 16.00 »Il fiore delle mille e una notte«. od Pier Paola Pasolinija. Barvni film. Prevedevano mladini pod 18. letom.

Aurora 16.00 »Per amare Ofelia«. Barvni film. Prevedevano mladini pod 14. letom.

Capitol 16.30 »Quel ficcanaso dell'ispettore Lawrence«. Prevedevano mladini pod 14. letom.

Cristallo 16.30 »Altrimenti ci arrabbiamo«. Igrata Terence Hill in Bud Spencer. Barvni film.

Impero 16.30 »Qui Monty Curis in Roger Moore. Barvni film.

Filodrammatico 16.30—22.00 »Ragazze in camera«. Barvni film. Prevedevano mladini pod 18. letom.

Moderno 16.30 »James Bond 007, Casino royale«. Barvni film.

Ideale 16.00 »La mia legge«. Simone Signoret in Alain Delon. Barvni film.

Vittorio Veneto 16.00 »Sesso matto«. Laura Antonelli in Giancarlo Giannini. Prevedevano mladini pod 18. letom.

Astra 16.30 »Jesus Christ Superstar«. Barvni film.

Abbazia 16.00 »La dama rossa uccide 7 volte«. Igra Barbara Bouchet. Barvni film. Prevedevano mladini pod 14. letom.

Radio 16.00 »O Lucky man«. M. Dovel. Barvni film. Prevedevano mladini pod 18. letom.

Mignon 16.00 »I misteriani«. Barvni film.

Šolske vesti

Združenje staršev osnovne šole na Opčinah vabi vse člane na občni zbor, ki bo v četrtek, 10. oktobra, ob 20. uri, v openski osnovni šoli.

Izleti

SPDT priredi dvodnevni avtobusni izlet 3. in 4. novembra v Gorski kotar. Prvi od vzpon na Snježnik, za turiste postane na Platak, prenočitve v Ogulinu; drugi dan turiste na Klek (gora Garovnice), za turiste ogled Ogulina. Povratek čez Crkvenico in Reka. Prijave na ZSSDI v UL. Gappa 9 do 15. oktobra.

Prosvetno društvo Ivan Grbec iz Škedenja priredi v nedeljo, 20. oktobra, izlet v Idrijo, preko Ajdovščine in Črnega vrha. Povratek po Soški dolini z ogledom novega spomenika Francetu Bevku v Novi Gorici. Vpisovanje za izlet, ki je vsak delavnik od 19. do 20. ure v društvenih prostorih, se zaključijo v torek, 15. t. m. Prijave sprejemamo tudi po telefonu na štev. 81-49-25.

Razna obvestila

Smučarski klub Devin in SPK Čupa priredita jutri, 9. oktobra ob 20. uri v gostilni pri »Treh orehih« v Sesljanu nagajevanje za SKI—Jadro. Šola Glasbene matice Trst. Vse učenke, ki so se vpisale v tečaj za Orff - Instrumentarji obveščamo, naj se zberejo jutri, 9. oktobra, ob 18. uri v prostorih šole Glasbene matice — UL. R. Manna, 29.

Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi v petek, 11. oktobra v Grest-goričevih dvorani v Ulici Gappa 9 PRVI PLANINSKI VEČER. Član planinskega društva z Reke Ernest Tomšič bo predaval o lepotah Hrvaškega primorja in Gorskega kotarja ob predvajanju diapozitivov. Začetek ob 20.30.

Prispevki

V zvezi z vabilom v Primorskem dnevniku darujejo družinski član invalida sotrpna 20.000 v pomoč invalidu Brnu Vidmarju. V isti namen daruje Olga Ban 2.000 lir.

Prijatelji »Kukovice«, zbrani na jubilejnim večeru, posvečenem Mariju Dolencu ob njegovem 75. letu rojstva, darujejo 18.000 lir za popravilo prosvetnega doma na Opčinah.

V počastitev spomina pok. Urše Pavlič daruje družina Hrvatič (Boršt št. 27) 3.000 lir za šolo »Simon Gregorič« v Dolini.

SOZALJE

Odborniki in člani Kraškega združenja hleva se pridružujejo žalosti člena Franca Subana ob izgubi matere

Olge Suban roj. Pipan

PRIHODNI TEDEN NA UNIVERZI

Dvodnevno posvetovanje o problemih v zvezi z vodenjem zemljiških knjig

Poleg glavnih poročevalcev bo nastopilo več domačih in tujih strokovnjakov - Razstava naprav za mikrofilmanje zemljiških listin

Kakor smo že zabeležili v našem listu, bo prihodnji teden v Trstu dvodnevno posvetovanje o problemih zemljiških knjig, ki ga organizira deželna uprava. V zvezi s pripravo na to strokovno posvetovanje smo včeraj zvedeli nekatere dodatne podrobnosti.

Na zasedanje, ki bo v glavni dvorani tržaške univerze, so organizatorji povabili tudi strokovnjake iz drugih dežel, v katerih delujejo podobni uradi za vodenje zemljiških knjig, kakor v naši deželi. Svojo udeležbo so doslej zagotovili predsednik dežele Tridentinsko-Gorijske, sekretar za pravosodje in splošne zadeve SR Slovenije dr. Lorbar, avstrijski ministrski svetnik dr. Dietrich in švicaški izvedenec dr. Cattaneo, nadalje prijave pa so napovedali iz Belgije, Bavarske in Francije. Izvajanja govornikov bodo sproti prevajali v italijansko, nemško, francosko in slovensko, pozneje pa bo o zasedanju izšla posebna zbirka aktov.

Zasedanje se bo pričelo v petek, 10. oktobra, in sicer z nastopom tržaških docentov prof. Gabriellija in prof. Bartoleja, v soboto pa bodo na vrsti druga poročila. Omenili smo že, da sta prvi dve poročili pripravila deželni svetovalec dr. B. Stoka in tržaški odvetnik dr. B. Berton. Tema dvema poročiloma se je v zadnjem času pridružil še več drugih monografij, ki so jih prispevali dr. M. Davanzo iz Trsta («Davnica preosnova in sprememba zakona o zemljiških knjigah»), odv. Cabassi («Stanovanjski kondominij in zemljiška knjiga»), dr. D. Maltese iz Trsta («Nerešen primer na področju prisoještvovalstva»), geom. Zombonelli («O členu 2766 civilnega zakonika»), notar Falqui-Massida («Prepis posesti in zemljiška knjiga»), geom. Dall'Abida iz Tridenta («Sodobno vodenje zemljiških knjig»), prof. Guglielmucci («Stečaj in zemljiška knjiga») in geom. Gollani iz Trsta («Vodenje zemljiških map»).

Ljubljanski strokovnjak ing. Z. Ukmar bo orisal sistem vodenja zemljiških knjig v Sloveniji, postopek, ki velja na Tridentinskem, pa bodo orisali dr. Zancan, odv. Hippoliti, geom. Franzoi in dr. Colle. Iz Trsta bosta nastopila še prof. P. Serravallo in odv. Grisogono.

Za časa zasedanja bodo na univerzi pripravili razstavo naprav za mikrofilmanje zemljiških listin.

Podpore dežele potrebnejšim občanom

Med raznimi sklepi, ki jih je na zadnjem sestanku sprejel deželni odbor, je tudi nekaj sklepov podpornega in družbenega značaja. Med temi naj omenimo sklep o podelitvi

finančne podpore nefructičnim bolnikom, ki živijo v hudih finančnih pogojih in si zato ne morejo sami plačati kirurških posegov. V ta namen je dežela že poleti nakazala 40 milijonov, tokrat pa je nakazala še nadaljnjih sedemdeset milijonov.

Na predlog odbornika Romana bo dežela nakazala 46 milijonov občinjskim podpornim ustanovam, ki bodo s temi sredstvi pomagale civilnim invalidom, 4 milijone in 200 tisoč lir pa bo dežela razdelila nekaterim občinjskim upravam (med temi tudi tržaški) za podporo potrebnejšim občanom, ki so jih zadele hujše nesreče.

40 razpoložljivih mest za učno osebje pri središču za didaktične raziskave

V kratkem bo začelo delovati središče za didaktične raziskave, ki ga v okviru kulturnih dejavnosti in sodelovanju s šolskim skrbništvom

z zgodovinskim muzejem ter z muzejem «Rivolto» tudi letos organizira tržaška občina.

V preteklih dveh sezonah se je odlično izkazala skupina srednješolskih profesorjev, ki se je sestajala enkrat na teden in sicer v prostorih zgodovinskega muzeja, ki je udeležencem nudil tudi svojo knjižnico ter več naprav. Skupina je opravila več zanimivih poučnih ekskurzij v naravo (bila je tudi v Karniji, kjer so proučili tamkajšnje flore) ter več raziskav v muzeju. Ker so bili ob zaključku sezone vsi udeleženci, posebno pa profesorji znanstvenih predmetov, izredno zadovoljni z opravljenimi raziskavami, je občina sklenila, da bosta letos delovali dve ločeni skupini in sicer ena za osebje osnovnih, druga pa za osebje srednjih šol.

Prošnje za vpis sprejema tajništvo zgodovinskega muzeja na Trgu Hortis 4 (tel. 64-713) vsak delavnik od 9. do 13. ure in to do 31. oktobra. Občina opozarja vse, ki bi se želeli vpisati v ti dve skupini, da je na razpolago le 40 mest (20 za vsako skupino) in da bo vpisala le tiste, ki se bodo prvi prijavili.

PRAZNIK KRVOJALCEV 1974

ZA POTREBE DANAŠNJE DRUŽBE JE KRVOJALCEV ŠE PREMALO

Priznanja krvodajalcem za njihovo človečansko delo

V nedeljo so imeli tržaški krvodajalci v kinodvorani Aurora svoj običajni letni praznik. Ob tej priložnosti je v nabito polni dvorani in kot namestnik predsednika združenja krvodajalcev (ADS) dr. Ferza spregovoril dr. Ennio Furlani, ki je še pred kratkim sprejel v svojem uradu osebe, ki so darovale kri. Furlani je ganjeno pozdravil vse zveste krvodajalce ter opozoril, da je v zadnjem času število krvodajalcev kar precej naraslo, saj je sedaj vpisanih v združenje nad 8600 članov. Letos pa je do konca oktobra darovalo svojo kri približno 4500 oseb.

Nato je dr. Furlani podčrtal izjemno vlogo krvodajalca v današnji družbi, ko so prometne nesreče na dnevnem redu in ko je nujno potrebna kri za rešitev življenj. Krvodajalci nikakor niso heroji, temveč so le izredni človekoljubi in izredni idealisti, ki so pripravljeni darovati svojo kri v katerem koli trenutku in ki jih nikoli niso poznali in ki jih niti nikoli poznali ne bodo. Ob zaključku nedeljske prireditve, ki ni bila slavnost, ampak preprosto in prisrčno srečanje človekoljubov, je združenje podarilo številnim

krvodajalcem, med katerimi je tudi veliko Slovencev, nad 600 priznanj. Najzvestejši in najzaslužnejši so prejeli najvišje priznanje za krvodajalca, to je zlato zvezdico. Ostalim zvestim krvodajalcem pa so razdelili zlate značke ter zlate kolajne, številni pa so za svoje zlate značke prejeli diplome.

Nazadnje pa so predstavnik ADS vnočili poudarili, da se vedno primanjkuje krvi in da je število krvodajalcev še vedno premalo. Zato so izrazili upanje, da bi se ljudje zavedeli velikega pomena, ki ga ima darovanje krvi ter se odločili za ta korak.

Razpis III. natečaja za filmske amaterje

Tržaški kinematografski krožek prireja tudi letos, že tretjič, natečaj za kinomaterje za «Trofej Trsta», ki bo na sprejeto pozno jeseni. Prireditelj pričakuje, da bosta tako udeležba kot kakovost prikazanih del tudi letos na višini preteklih let. Natečaja se lahko udeležijo vsi kinomaterji, ne glede na to, če so člani Tržaškega kinematografskega krožka, vsekakor pa morajo v predloženih filmskih delih prikazati predvsem značilnosti našega področja ter takšno vsebino, ki odraža življenje Trsta in dežele Furlanije - Julijske krajine. K natečaju bodo prepuščeni tako barvni kot črnbeli filmi na 8 ali 16-milimetrskem traku, ki bo moral biti tudi magnetno ozvočen. Seveda ne bodo prepuščena dela, ki so bila predvajana že na drugih natečajih. Filme je treba poslati skupaj s prijavnico in 2.000 lirami vpisnine za vsak film vodstvu ENAL v UL Giulia 1 najkasneje do 15. novembra letos.

Apno mo je ozgalo oko

Kmalu po poldnevu se je med delom v starem pristanišču ponesrečil 27-letni delavec Ferruccio Ruzzier iz UL Tesa 20. V hangarju 1/A je razkladal sode živega apna, ko mu je sode zdrsnil iz rok in tako padel, da je živo apno pljusnilo in Ruzzieru ozgalo desno oko. Z vsa hitrostjo so ga z rešilcem Pristanjske ustanove odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na zdravljenje v o-kulističnem oddelku. Ruzzier bo ozdravel v desetih dneh.

VESTI IZ KOPRA

Križani in Trebenci v nedeljo v Pridvoru

Vaščani Pridvora pri Kopru so v nedeljo slovesno proslavili krajevni praznik, ki je imel tokrat še posebno obeležje saj so hkrati slavili 80. letnico ustanovitve kulturno - prosvetnega društva. Na svečani akademiji je govoril Aldo Gregorič, nekaj priložitnih besed pa je povedal tudi znani slovenski znanstvenik delavec dr. Rado Bordon. Na akademiji so podelili posebno priznanje koprskemu občinskemu društvu «Svoboda», hkrati pa so tudi razvili društveni prapor. V kulturnem programu so sodelovali pevski zbori iz Marež, Križa in Trebenc, ter godba na pihala iz Pridvora. Zlasti toplo so domačini pozdravili goste iz Trebca, saj se je Pridvor s tem krajem pred kratkim pobratil.

V vasi Brič se je v nedeljo smrtno ponesrečil 40-letni traktorist Peter Kocjančič doma iz Boninovi, ki je bil zaposlen pri koprski «Agrariji». Kocjančič je vodil traktor s priključkom po slabi in razbočeni vaški cesti. Pri hiši števil 1 v Briču ga je začelo zanašati in vozilo se je prevrnilo v jarek. Kocjančič, ki je skušal z manevriranjem preprečiti najhujše, je tako nesrečno padel pod traktor, da je bil na mestu mrtve.

Kot v prejšnjih letih tudi letos številne pomanjkljivosti v šolstvu

Vprašanje obstoja slovenske trgovske šole - V šoli v Doberdolu včeraj ni bilo otrok iz Tržica in Ronk

V zadnjem času je postalo nekaj naravnega, da so, ko se začne 1. oktobra šolsko leto, nekatere stvari v šolstvu neresene. To v vsej državi in zaradi tega nosijo posledice tudi upravne neresnosti tudi razne slovenske šole. Občine ali tisti, ki so dolžni skrbeti za šolske prostore, se prepozno spomnijo, da je treba včasih tudi urediti notranjost šolskih stavb do 1. oktobra, da je treba poskrbeti za zadostno število učilnic. Marsikje je tudi šolska oblast počasna v svoji administraciji, razen ko je treba kako sklopo odpraviti in udariti po nečem, kar se je ustalo. Lotev sicer se zdi, da ni velikih zapletov z učnimi močmi, da ne bo prišlo do premetenosti z ene v drugo. Vsaj ta stvar je bila urejena še pred začetkom šolskega leta.

Dijaki, ki prihajajo v mestne šole s podeželja, so se znašli že v prvih dneh v težavah zaradi prekinitev vožnje medkrajevnih avtobusov. Stvar se je sicer po nekaj dneh uredila, treba pa bo nekaj dni, da se bodo vozovnice, na boljšem so dijaki v tistih občinah, kjer skrbne župane občine s svojimi šolskimi avtobusi.

Najhuje je letos prizadelo slovensko šolo na Goriškem je bila ukinitve dveh zadnjih, četrtega in petega razreda slovenske trgovske šole v Gorici. Ministrstvo je ta dva razreda ukinilo zaradi premajhnega števila vpisanih (enega dijaka v četrty, dveh v peti razred), ni pa upoštevalo dejstva, da je ta šola nova, in da se mora šole razviti. V zadnjih dneh so se še trije dijaki vpisali v četrty razred, tako da bi morali biti v njem skupno štiri dijaki. Šolski sindikat se je za obstoj šole pozanimal pri pristojnih oblasteh, isto so napravile politične stranke in druge slovenske organizacije. Iz vesti, ki smo jih dobili včeraj, kaže, da je prosvetno ministrstvo prekalilo svoj prvotni sklep o ukinitvi, za sedaj je petega razreda, kjer sta bila vpisana dva dijaka. Pričakuje pa tudi prekalilo razreda, kjer bi bili štiri dijaki. Trenutno dijaki četrtega in petega razreda nimajo pouka.

Nekaj podobnega se dogaja tudi v slovenskem učiteljsku, in sicer v letos ustanovljenem prvem razredu paralelnega razreda za otroške vrtarke. Goriška občina se je obvezala, da bo dala na razpolago učilnico, to na zahtevo ravnatelja šole že letos julija. Učilnico so uredili, šolsko skrbništvo pa jo je kar na lepem namenilo drugi šoli, češ da ni šola za vrtarice še dejansko ustanovljena. Treba je sedaj najti drugo učilnico. Pouk se je drugod že pričel, deset dijakov, ki se je vpisalo v to šolo, pa mora ostajati doma.

Težave imajo tudi s prevozom šolskih otrok slovenskih družin iz Tržica in Ronk v osnovno šolo v Doberdolu. Tri leta je za prevoz teh otrok skrbel občina Tržica in dobivala za stroške prevoza s takojšnjim denarjem iz deželne uprave in od šolskega patronata. Letos pa tega vozila ni in včeraj so bili štiri otroci (tri iz Tržica, eden iz Ronk) odsotni. Za to «stavko» so poskrbeli starši, da bi tako protestirali proti občinski upravi v Tržici, ki ni pravočasno poskrbela za vsakdanji prevoz v Doberdolu.

Prizadeji starši trdijo, da so običajno prošnje nosili na tržičko občino že pred meseci, na občini pa so izjavili, da prošnje sploh niso prejeli in da so v prejšnjih letih trošili preveč denarja v ta namen. Nekdo, ki ima na tržički občini vne funkcije, je dejal, da je občina porabila letno v ta namen štiri milijone lir. Čudno se nam zdi, da se govori o takih vsotah, saj bi to pomenilo, da stane vsakodnevna vožnja iz Tržica v Doberdolu in nazaj dvajset tisoč lir. Sicer pa naj bo cena taka ali manjša, slovenski otroci iz Tržica in iz Ronk imajo pravico voziti se v slovensko

šolo v Doberdolu na občinske stroške.

Neveščnosti imajo tudi v šolah v Podgori in v Steverjanu. V Podgori imajo letos še eno, tretjo učno moč. Občinski delavci so pričeli šole pred dnevi urejevati učilnico, zaradi česar morajo biti učenci prvega razreda v jedilnici. To ni prav. Prav tako ni prav, da so šele te dni pričeli z nekaterimi popravilnimi deli na poslopju steverjanske šole, tako da imajo otroci določene težave pri pouku. Tudi tu bi se lahko občinska uprava prej pozanimala za popravilna dela.

Za razliko od zgornjih pa vsaj ena dobra vest. Novo šolsko poslopje v Sovodnjah bodo odprli v nedeljo zjutraj za majhno šolsko prireditvijo. To je zadnji teden, ko se sovedenjski otroci učijo v stari, dotrajani stavbi.

Komorni zbor iz Nove Gorice bo imel v četrtek, 10. oktobra, ob 20. uri v Komorni dvorani PDG v Novi Gorici letni celovečerni koncert narodnih in umetnih pesmi. Zbor vodi prof. Stefan Mauri.

PO NENADNI SMRTI SENATORJA GUGLIELMA PELIZZA

Michele Martina bo zasedel izpraznjeno mesto v senatu

Goriška pokrajina bo imela dva senatorja

«Il Popolo». V letih bivanja v Rimu si je pridobil marsikatero koristno prijateljstvo.

Mesto župana v Gorici je pustil nasledniku De Simonu leta 1972, ko je kandidiral za senatorja. Za lasu, ki je na zadnjih parlamentarnih volitvah leta 1972 dobil le malenkostno večino v odstotkih v prikrasji z Martino. Pelizzo je bil kratkoročno v vidnem krogu, ki je bil njegovo ime med kandidati za senatorja, ki je izvolila za tajnika Leardija.

Martina se torej vrača v senat: goriška pokrajina bo imela druge dva senatorja: komunista Baccichia in demokristjana Martino. Morala se bodo stvari na političnem področju na Goriškem s ponovno afirmacijo Michele Martine spreminjati. Martina je v letu 1965, kot tajnik KD, bil za levi center in za sodelovanje s socialisti, kot goriški župan pa je po letu 1965 odprl vrata sodelovanju z Novo Gorico. V zadnjem času pa se je sodelovanje demokristjanov s socialisti končalo povsod. Upati je, da bo močna Martina osebnost znala stvari nekoliko spremeniti.

Pokojni senator Guglielmo Pelizzo se je rodil v Foždi in se je že iz mladih let udeleževal v italijanski ljudski (katoliški) stranki. Leta 1951 je bil izvoljen za župana v Cedadu (KD je tu imela absolutno večino), še prej pa je bil pokrajinski svetovalec in predsednik deželske bolnišnice.

Dve leti kasneje, 1953, je bil izvoljen v okrožje Cedad-Palmanova za senatorja in svoje mesto v parlamentu je ohranil do smrti. V treh vladah, ki so jim predsedovali Leone, Fanfani in Moro, je bil podtajnik za narodno obrambo. To svojo vlogo je vršil tembolj, ker je imel stalne stike s številnimi vojaškimi oblastmi svojega volilnega kolegija.

Upravljal je občino Cedad s trdnjo večino, brez običajnih kriz. Večkrat je v zadnjih letih vodil delegacije benediktin županov na svečanosti v Kobard ob dnevu mrtvih in imel stike s tolmarskimi župani ter se zavezaval za sodelovanje med mejnimi občinami. Kar se tiče slovenske manjšine v Cedadu in okolici ni pokazal nikake odprtosti do reševanja njenih vprašanj.

Predsednik deželnega odbora Comelli in predsednik skupščine Berzanti se bosta danes uradno udeležila pogreba pokojnega sen. G. Pelizza. Deželno upravo bo zastopala tudi odposlanstvo predsedstva deželnega sveta.

Dve gledališki predstavi v goriškem Verdiju

Tekoči teden bo v Gorici zelo bogat na kulturnih prireditvah. Poleg simfonije koncerta, o katerem poročamo na drugem mestu, bo goriška publika lahko gledala dve gledališki predstavi, ki ju prirejajo v okviru kulturnih srečanj Alpe-Adria. V gosteh bosta gledališki skupini slovenske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Jugoslaviji.

Prvi bodo danes zvečer nastopili igralci italijanske gledališke z Reke (Teatro del Drama italiano «Ivan Zajec»). Na sprejeto bodo imeli zabavno delo Angela Beolca - Ruzanteja «La Fiorina ovvero l'istà e l'inverno».

V četrtek pa bomo imeli v gosteh Stalno slovensko gledališče iz Trsta, ki nam bo predstavilo Ivana Cankarja «Za narodov blagor».

Obe prireditvi bosta v gledališču Verdi, pričeli se bosta ob 21. uri. Vstopnino je EMAC določil na 200 lir.

Za kulisami ob 50-letnici ZSŠDI v Sovodnjah

Včeraj zjutraj, ko sem se peljal mimo Sovodnje, me je le spomenik ob Kulturnem domu, spominjal na veličastno prireditev, se je odvijala od petka do nedelje v tej prijetni slovenski vasi. Okoli njega pa so ostale le razmetane stolice, stojnice v neredu ter številni raztrgani plakati.

Ko smo se govorili o spomeniku, katerega načrt je izdelal arh. Jože Čej iz Gorice, je prav, da imenujemo vse tiste osebe, ki so sodelovale pri njegovi realizaciji. Kot smo že pisali je spomenik, ki je iz železa, napravil domači kovač Franc Cavdek. Kar pa se tiče zidarskega materiala in urejanja je poskrbelo gradbeno podjetje Jožka Hraščka iz Sovodnje, kateremu so pomagali Franko Mašera, Boris Petean, Franc Kovic in Lojze Zavadij. Kamnar je bil Oskar Devetak, medtem ko je luči ob spomeniku opremil Karel Tomšič.

V zgornjih prostorih Kulturnega doma so organizatorji priredili razstavo slik o športni dejavnosti na Goriškem po drugi svetovni vojni. Vzponedno z razstavo so bile razborene tudi zastave, ki so jih v po-vojnih letih imeli v vsaki slovenski vasi, s katerimi so nastopali na prvomajskih praznikih v Sovodnjah.

O zgolj športnih rezultatih nočne štafete, odbojarskega in balinarskega turnirja poročamo na športni strani. Tu pa bi govorili predvsem o prihodnosti širih štafet ter o govorih pred spomenikom. Ura je bila približno 19., ko so z dveh sme-

ri prišli mladinci, pred katerimi je vozil avtomobil z jugoslovansko in italijansko zastavo, na prostor pred spomenik, kjer so izročili štafete palice štirim članom društva «Sovodnje». Nosilci štafet so predstavljeni vse kraje, kjer je bilo naše športno delovanje živo in kjer se je v imenu športa družila naša slovenska mladina. To so povedali tudi sami mladinci, ki so prinesli pozdrav iz Tolmina, Benečije, Izole in iz Trsta.

Ob prihodu štafete se je okrog spomenika zbrala velika množica ljudi, ki je zasedla glavno cesto skozi Sovodnje. Ob tej priložnosti je prav, da pomenimo delo domačih karabinerjev, predvsem pa maresalja Vaianija, ki so skrbeli za urejanje prometa.

Nagrajevanje zmagovalcev odbojarskega in balinarskega turnirja je bilo v nedeljo popoldne. Zmagovalci v odbojki, to je ekipa Bora, so dobili pokal SKGZ, ki ga je izročil Gorazd Vesel; drugo mesto je zasedla ekipa Krasa, ki je dobila pokal goriške prefekture (pokal je izročil predsednik ZSŠDI Dino Rener), pokal za tretje mesto je podelila goriška pokrajina (izročila je pokrajinski odbornik Dušan Hreščak), pokal občine Zgornje, ki ga je izročil sekretar za telesno kulturo Slovenije Zoran Naprudnik, je šel trejčevski ekipi. Pokal občine iz Steverjana, ki ga je izročil sovedenjski župan Jožef Češut, je šel četrty ekipi.

● V občinski razstavnici dvorani E. spomogo v UL Cadorna so v nedeljo zjutraj odprli razstavo fotografske gigantografije, t.j. velikih fotografskih posnetkov. Odprta bo več časa.

Kino

Gorica

VERDI 21.00 Gledališča predstava: «La fiorina, ovvero l'istà e l'inverno».

CORSO 16.00-22.00 «Divorzio lui, divorzio lei». Barvni film. Igrata Liz Taylor in Richard Burton. MODERNISSIMO 17.30-22.00 «Il portiere di notte». D. Bogarde in C. Rampling. Barvni film. Prepovedano pod 18. letom.

VITTORIA 17.00-22.00 «Fammi male e coprimi di violenza. J. Raynaud in F. Goste. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

CENTRALE 16.30-21.30 «24 ore non un minuto di più». R. Cucciolo in G. Tinti. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Tržič

AZZURRO 17.30-22.00 «Il portiere di notte». Barvni film. EXCELSIOR 17.30-22.00 «Altrimenti ci arrabbiamo...» Barvni film. PRINCIPE 17.30 «L'avventuriero di Istanbul». Barvni film.

Nova Gorica

SOCÀ «Tri supermeni in Tokius», italijansko - nemski barvni film ob 16.00, 18.00 in 20.00. SVOBODA «Bajka o carju Sultanu», ruski barvni film ob 16.00. «Zadnji tango v Parizu», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00. DESKLE «Cromwell», ameriški barvni film ob 17.00 in 19.30. RENEE «Pet divjih», ameriški barvni film ob 16.00 in 20.00. PRVACINA «Do pekla in nazaj», ameriški barvni film ob 16.00 in 20.00.

Včeraj - danes

Iz goriškega matičnega urada

ROJSTVA: Monica Zama, Mauro Padovan, Lorenzo Fedrizzi, Marco Folla, Simone Noioso, Andrea Fragiaco, Erik Teleforo, Andrea Bergamini.

SMRTI: 65-letni uradnik Romano D'Orlando, 66-letni invalid Giobatta Zuiani, 64-letna upokojenka Alojzija Melnik vd. Doljak, 64-letna gospodinja Guglielmina Bandelli por. Cossi, 66-letna gospodinja Maria Snajer vd. Silvera.

OKLICI: prodajalka Laura Casali in železničar Luciano Franco, uradnica Liliana Bellingier in natakar Sergio Tuntar, prodajalka Nadja Jug in prodajalec Radislav Sabadin, uradnica Fulvia Černović in delavec Otilio Appia, uradnica Bruna Ciuffarin in trgovce Giuseppe Barbieri, univerzitetna študentka Micaela Fagar in univerzitetni študent Giorgio Rizzatto, gospodinja Adriana Chiesello in zidar Ezio Capellini, delavka Lucia Brada in zidar Lorenzo Gri, uradnica Maddalena Grudina in radiotehnik Gianpaolo Orzan, delavka Romana Breganti in elektricar Fulvio Sequelino.

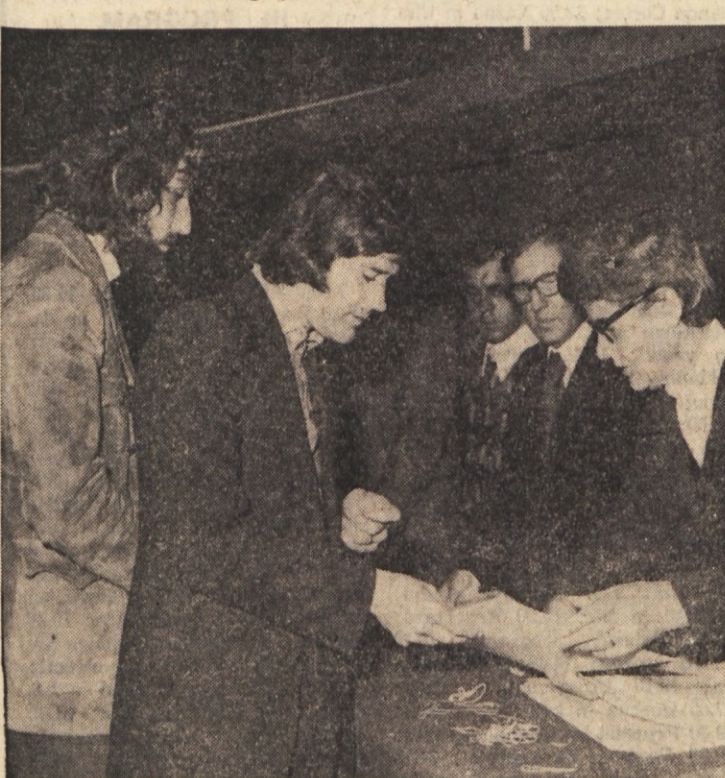
POROKE: delavka Alida Antosig in delavec Giulio Fabris, uradnica Maria Ferraro in sofer Giorgio Marini, gospodinja Anna Bressan in delavec Luciano Blasizza, prodajalka Anna Brancasi in delavec Giulio Dose, univerzitetna študentka Veliana Rivolt in učitelj Bruno Crocetti, univerzitetna študentka Teresa Michelutti in učitelj Bruno Multineddu, profesorica Marinella Bertossi in elektricar Franco Colari.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Marzini, Korzo Italija 89, tel. 24-43.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
Danes ves dan in ponoči je v Trzicu dežurna lekarna San Nicolò, UL 1. maja, tel. 73-328.

Član pevskega zbora «Vasilij Mirko» s Proseka - Kontovela Stare je bil nagrajen z značko in diplomom

Robiju Slami iz Doline, ki spada med mlajše krvodajalce so podelili diplomom

čitajte
PRIMORSKI
DNEVNIK

ZADRUŽNIKI NAŠE DEŽELE V BOLGARIJI

ZA TRDNEJŠE
SODELOVANJE

Na pobudo Tržaške zadruge zveze in Kmečke zadruge, je med 26. septembrom in 2. oktobrom — v okviru tesnejšega povezovanja med zadrugami gibanji raznih, zlasti onimi sosednih dežel — bila na važnem študijskem potovanju oziroma obisku v Bolgariji kvalificirana delegacija zadrugništva iz Furlanije - Julijske krajine. V delegaciji so bili Poletto, Sorini, Giacchetti za Zadružno zvezo; Marković L., Coffoli, Gregori R., Jerman, Marković Z., Orel, Ota za Kmečko zadrugo; Zdrženec rejcev iz Trsta je zastopal ravnatelj dr. Gregori, ostale zadruge organizacije pa Meneghesso (Associazione Generale Cooperative), Zamprati, Moratti in Piani (Confederazione Cooperative). V delegaciji sta bila tudi dr. Peloso, ravatelj delnega urada za zadruštvo, in odv. Pasqua, načelnik oddelka pri omenjenem uradu. Saj je med nalogami dežele tudi podpiranje in razvijanje zadrugništva, kakor tudi pridobivanje novih izkušenj za poglabljanje nadaljnjega razvoja na tem področju. V delegaciji so bili ustrezno zastopani tako predstavniki slovenskega kot italijanskega zadrugništva, s tem torej celotno zadrugništvo naše dežele.

Menimo, da je koristno obvestiti naše čitatelje o nekaterih bistvenih momentih, ki jih je delegacija Furlanije - Julijske krajine doživela v Bolgariji.

Predvsem je bil važen sestanek, do katerega je prišlo s tov. Stojanom Sulemesovom, predsednikom Centralnega združenja zadrug. Spregovoril je skupaj s tovaršico Mihaelovo, o zadrugi izmenjavi in zlasti o italijansko - bolgarskih odnosih. Od strani delegacije je bil prikazan pomen njene obiska na Bolgarskem, vtem ko je predsednik Sulemesov orisal še dosežke, ki so jih bili doslej bolgarski zadrugniki, in perspektive bodočega razvoja, med katere sodi tudi sodelovanje z ustanovami raznih dežel. Izrazil je željo, da bi med Zvezo italijanskih zadrug in Centralnim združenjem bolgarskih zadrug prišlo do še tesnejše in obojestranske koristne izmenjave. V tem okviru je bila zelo ugodno sprejeta napoved o uradnem obisku, ki ga bo v Sofiji že v kratkem napravila delegacija Zveze pod vodstvom predsednika Gallietija.

Poleg prestolnice so udeleženci obiskali še Pazargik, Plovdiv in Velingrad. V Pazargiku je bil l. 1964 ustanovljen največji kompleks toplih gred za pridelovanje povrtnine, ki ga upravlja državno podjetje. Razteza se na nič manj kot 76 hektarjih, zaposluje 1270 delavcev in nameščencev, ki so zadnje leto med drugim pridelali 100 ton paradiznikov in 300 ton kumaric.

Posebno zanimiv in koristen je bil obisk agro - kombinata v Plovdivu. Zadrugne Furlanije - Julijske krajine sta sprejela podpredsednik kombinata Tosev, junak socialističnega dela, in načelnik agronomov, Mihaelov. Agro - kombinat se razteza na površini 16.600 hektarov obdelovalne zemlje ter združuje gospodarske interese 23 vasi. V njem deluje 10.500 aktivnih zadrugnikov, v njegovem okviru je bilo postavljenih za 9 hektarov toplih gred, vrhu tega ima svoje hladilne prostore za 5 milijonov kilogramov pridelkov ter lastno poizvedljivo poljedelskih strojev. Razdeljen je na sedem sektorjev, po proizvodnih področjih, in sicer je 3.800 hektarov določenih za povrtnine, 3.600 za vinograde itd. Nadalje razpolaga tudi z napravami oziroma podjetjem za vlaganje sadja in povrtnin, ki jih nato razporeja na tržišča raznih dežel zahodne in vzhodne Evrope. Agro - kombinat vodi upravni svet 33 članov, ki jih na svojih skupščinah volijo vsi zadrugniki.

Obisk v Velingradu je v prvi vrsti veljal ogledu cvetličnih nasadov, ki se raztezajo na 250 hektarjih površine, 850 metrov nad morjem. Tu goja predvsem nageljčke, ki so zelo iskani na raznih evropskih trgih.

Ta naš obisk nas je tako v celoti kot v posamičnosti seznanil z izredno pomembno bolgarsko stvarnostjo, s stvarnostjo njihovih zadrugništva, ki je izrednega gospodarskega in socialnega pomena. Zadrugstvo, če pomislimo, da krije zadrugni sektor 76 odstotkov celotne poljedelske proizvodnje, da okrog 37 odstotkov trgovinskih in gostinske dejavnosti opravijo tako imenovane konzumne zadruge, da je okrog 50 odstotkov proizvodnje kruha v zadrugnih rokah ipd., vtem ko je po drugi strani vrsta krojaških, čevljarških in podobnih uslug zagotovljena v okviru obrtniških proizvajalnih in delovnih zadrug.

Na poslovnem kosilu, ki ga je v čast zadrugnikov Furlanije - Julijske krajine priredil predsednik Sulemesov, pa je bila ponovno

podčrtana potreba oziroma koristnost izmenjave izkušenj med zadrugniki, kakor tudi nujnost raztegnitve gospodarskih stikov med različnimi zadrugnimi organizacijami.

Obenem je bil ob tej priložnosti obujen tudi spomin na trideseto obletnico osvoboditve Bolgarije ter skupno borbo proti fašizmu, v kateri so se bili združili v borbi za demokracijo tako slovenski in italijanski kot bolgarski borci.

Obisk zadrugnikov iz Furlanije - Julijske krajine predstavlja vsekakor nadvse koristen prispevek k boljšemu medsebojnemu poznavanju in pa za to, da bi naša dežela v resnici mogla kar naju- spešneje opravljati svojo vlogo mostu proti Vzhodu.

Po kratkem obisku v Beogradu, se je delegacija nato povrnila v Trst, kjer je bo v kratkem sprejel deželni odbor za zadrugništvo, kateremu bo poročala o svojem obisku.

S. G.

Zadružniki na obisku v Bolgariji

Predstavniki zadrugništva iz dežele Furlanije - Julijske krajine, ki so bili na študijskem potovanju po Bolgariji

UGOTOVITVE OB PRIMERU KRIZE TURINSKEGA VELIKANA

Kako družba General Motors pogojuje ameriško življenje

Velikan nad velikani - Vseh zaposlenih okoli 800.000 - Direktor s plačo pol milijarde lir - Dieselske lokomotive so zamenjale električne - Sedaj nafte manjku

V teh dneh, ko je govor o težavah, v katerih se je zaradi energetske oziroma splošne gospodarske krize znašlo turinsko podjetje Fiat ter o sindikalnem sporu, ki je s tem v zvezi nastal, smo se spomnili na ameriškega podobnega velikana, na družbo General Motors, ki je prav tako eno ključnih ameriških in celo mednarodnih podjetij. Pravzaprav je družba General Motors še bolj odlojujoča kot turinski Fiat. Sicer pa je Detroit mesto, kjer ima General Motors svoj sedež, sploh so imeno Turinu, kajti v tem mestu imamo kar tri ameriške avtomobilске velike in sicer podjetja Chrysler, Ford in General Motors.

Podjetja teh treh družb so tolikšna, da so to mesto spreminjale v eno samo velikanovo avtomobilsko tovarno. Mesto, ki je štelo še pred nekaj leti 1.650.000 prebivalcev, se krči in šteje danes še nekaj manj kot milijon in pol ljudi. Kdor le more, se iz mesta seli, saj v Detroitu ne moreš več dihati.

Ceprav je podjetje Ford velikan, kakršnega Evropa nima, je družba

Kje je torej dragocena knjiga?

RIM, 7. — «Ne izključujem možnosti, da je prva italijanska ti-kanska knjiga slovit Lattanzijev inkunabul v samostanskih kleh med desetisotič knjig, ki so tu na grmadne na kupih, da bi medtem obnovili biblioteko in arhive — tako je rekel opat samostana sv. Sholastika v Subiacu v zvezi z Lattanzijevim inkunabulom, tiskanim 29. oktobra 1485, ki je ba- je izginil pred sedmimi meseci.

Opat je dodal, da ko je pred dve- ma mesecema prezel mesto opata Galazija, mu je ta povedal, da je znana knjiga izginila in da karabi- jerji iz Subiaca vsa zadevo pre- iskujejo, ker je možno, da je bila knjiga ukradena.

«Za sedaj ne izključujemo mož- nosti, da je bila knjiga ukradena, pa čeprav karabinjerje preiska- ve in raziskave niso privedle še do nikakršnega zaključka. Kljub temu pa hkrati upamo, da je zna- ni kodeks pod goro knjig, ki so jih iz enega konca samostana prene- sli na drugi konec zaradi obno- vitvenih del v biblioteki in v ar- hivu samostana.»

Večina knjižnihi omar in polic že stoji in spriti bodo knjige razvr- stili po vrstnem redu kot jim po vsebini in abecedni pritiče. Toda doslej pri delu še niso naleteli na staro knjigo, kar pa je tudi ra- zumljivo, saj so ta dela šele v za- četku.

Ob času, ko je knjiga izginila, so karabinjerji začeli s svojim is- kanjem in se je njihovo »zanima- nje« usmerilo na dva mladenca, ki sta le nekaj dni pred izpiti- vijo hotela preveriti nekaj podat- kov v imenu neke italijanske re- vijije. Nato se je ugotovilo, da re- vijija ni poslala v samostan niko- gar, ki naj bi preverjal ta tekst.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Imeli boste manjši spor s svojimi to- varšili. Ne povečujte važnosti ne- kega nesporazuma.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Tre- nutno ni čas, da bi preizkušali nove metode. Ne obljubljajte te- ga, kar vam bo nemogoče izpolniti.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Uresničili boste svoje načrte s pomočjo nekega prijatelja. Urdili boste svoje čustvene odnose.

SKORPION (od 23.10. do 20.11.) Upoštevalje pri delu sposobnosti svojih sodelavcev. Ne spuščajte

General Motors še večja in neka- teri račun pravijo, da je družba General Motors največja multina- cionalna družba na svetu, kajti GM ima nad sto tovarn v ZDA in v 31 državah sveta. Skupno daje ta družba delo 800.000 delavcem in tehnikom, njen lanski promet pa je znašal 35,8 milijarde dolarjev, kar je 21.490 milijard lir, to- rej le nekaj manj kot znaša celo- ten italijanski državni proračun. Direktor te družbe je Richard Ger- stenberg (in tudi dokazalo), da so te lokomotive bolj umazane, bolj bučne in tudi bolj počasne. Na- dalje se je ugotovilo, da trošijo več, da »isto porabo energije opravijo le tretjino dela«, da tra- jajo polovico manj in stanejo za- to trikrat več. In vendar so v vo- dstvu GM uspeli s svojimi zveza- mi, pritiski in vplivi izsilili uved- bo svojih lokomotiv ne samo v ZDA, pač pa tudi drugod po svetu.

Železnice so počasi propadale in to deloma zaradi teh dragih in ne gospodarnih lokomotiv. Še bolj pa zaradi konkurence avtomobil- ske, osebnega in tovornega. V Los Angelesu in okolici na primer je bil uničen največji ameriški mest- ni in medmestni železniški sistem, ki je s svojimi 3000 vlaki beležil letni prometa najmanj 80 milio- nov potnikov. V Los Angelesu jav- nega »rometa« dana praktično ni. Zato pa na tem področju pride na 10 milijonov prebivalcev kar 6 milijonov osebnih avtomobilov, ki spremenjajo nekoč čudovito sončno Kalifornijo v velikansko plinsko celico, kot je zapisal ne- ki znani ameriški publicist.

Družba General Motors prihaja pogosto v spore z ustanovami in združenji. V ZDA, ki je dežela monopolov, obstaja tudi zakon pro- ti monopolu. Pravzaprav služi ta

zakon prav monopolnim podjet- jem, ki s svojimi sredstvi onemo- gočajo manjšim podjetjem, da bi se povzpela na njihov monopolni položaj. In tako družba General Motors si z odlično plačnimi od- vetniki lahko privošči, da ji nihče ne more odvzeti monopolnega po- ložaja. In tudi če kdaj kako tož- bo v zvezi s tem zgubi, so njene zveze takšne da plača le kako simbolično kazno. Edino takrat je GM doživela poraz, ko se je spre- la s Ralphom Naderjem.

Nader je v svoji knjigi »Nevar- no pri vsaki brzini« dokazal, da gre vodstvu družbe GM izključno za profit in se zato bolj malo zmeni za varnost vozačev in po- tnikov. In Nader je to dokazal, zaradi česar so morali potegniti iz prometa nekaj nad en milijon iz prodanih osebnih avtomobilov. Tedaj se je družba pognala pro- ti Naderju, češ da je družbo kle- vetal. Toda Nader je tožbo dobil in družba je morala plačati 280 tisoč dolarjev odškodnine. V kon- kretnem primeru »preprosti držav- ljan je zmagal nad kraljem«.

Tako je bilo doslej. Kako bo v prihodnje, ni jasno. V ZDA začne- ja primanjkovati goriva. Vlada Združenih držav je napovedala skrčenje vozačev nafte. Ameriške cestne križarke, avtomobili, ki požro 25 do 30 litrov bencina na sto kilometrov, bodo zasle v kri- zo, kajti res je, da petrolejske družbe služijo s prodajo bencina oziroma nafte, toda res je tudi, da začnajo nafte zares priman- kovati. In v tem primeru bo tudi družba General Motors morala mi- sliti na drugo pot. To se bo opa- zilo t: v manj bogati Evropi, kjer ima družba investiranih ve- liko sredstev prav tako v avto- mobilski industriji.

PONOVNO IZREDNI ŽITNI LETINI V SLAVONIJI

Rekorden letošnji pridelek so omogočile domače sorte

«Zlata dolina» je na 19 ha dala poprečje 85 stotov zrnja na ha

Ze večkrat smo letos pisali o tem, kolikošno žitno leto so ime- li v Jugoslaviji. Po zaključnih o- cenah so letos pridelali v vsej Jugoslaviji 6.200.000 ton žita. Še najvišje pridelke pa so imeli v Slavoniji in Baranji, kjer niso ni- koli v zgodovini našeli toliko ži- ta. Na 196,186 ha skupne površi- ne so pridelali 79.472 vagonov ži- ta in sicer 48.269 vagonov na zase- benem sektorju, ostalo pa zaseb- ni. Na družbenem sektorju, to- rej na družbenih podjetjih je zna- šal poprečni pridelek 56,92 stoto- v zrnja na hektar, pri zasebnih kme- tih pa so dosegli poprečje 37 sto- tov zrnja na hektar. Izredni letoš- ni pridelek je pripomogel k temu, da so imeli 471.200 dinarjev dohodka na hektar, oziroma da je kilogram žita stal 132 starih di- narjev. Kaže torej, da je bila le- tošnja pšenica počasi pridelana.

Rekord v pridelku in dosledno se tem tudi dohodku je imelo kme- tijsko - industrijsko podjetje Vu- kovar, ki je na površini 6143 ha polj doseglo poprečje 62,73 stotov zrnja. To podjetje je tudi imelo največji poprečni dohodek, kajti kilogram zrnja jih letos stane ko- maj 95 starih dinarjev.

Razlogov za tolikšen letošnji pri- delek je več, vendar je po mne- nju strokovnjakov pripisati glav- no vlogo črbi izbiri semen. Na drugo mesto pride letošnje vreme o setvi, na tretje dober vremenski razmere, torej dovolj vlage in son- ca, da ne govorimo o primernem oranju, gnojenju in drugih razlo- gih. Če bi obdelovalne površine v

določenih trenutkih ne trpele pre- več vlage, bi bila letina še več- ja. Zato se v strokovnih krogih zahteva, naj bi se nadaljevalo z deli za odvajanje odvečnih voda, s kopanjem prekopov in z melio- racijskimi deli nasloph.

Da se vrne mo k prvemu vzro- ku letošnjih uspehov. Izreden pri- delek se je dosegel zato, ker so slavonsko - baranjski proizvajalci zaupali domačim sortam. Če se vzame v poštev vsa površina po- sejana s pšenico in odmeri do- mače sorte pšenice 63 odstotkov posejanih površin. Pred leti so domače sorte zavzemale še večje

REŠITEV KRIZANKE

VODORAVNO: 1. Demis Rou- sous, 11. Adam, 12. Krapan, 13. nek, 15. toč, 16. M. E., 17. in, 18. papir, 20. VAS, 21. poraz, 22. kal, 23. ed, 25. pir, 26. polom, 28. Lečić, 30. ter, 31. ti, 32. ves, 33. gorat, 34. bik, 35. SOKOL, 36. ua, 37. A. N., 38. Pal, 39. trn, 40. govor, 42. GRAD, 43. Lol- lobrigida.

NAVPIČNO: 1. Danijel, 2. Eden, 3. mak, 4. I. M., 5. r.k., 6. Ortiz, 7. upor, 8. sad, 9. S. N., 10. spes, 14. Marič, 16. Malot, 18. popis, 19. par, 20. val, 22. koral, 24. DEVIN, 26. Peron, 27. Miranda, 29. ček, 30. tok, 33. golob, 34. Ball, 35. Savo, 36. urad, 38. pol, 39. tri, 40. G.L., 41. R.R., 42.G.G.

Moskovska založba «Nauka»

MOSKVA, 7. — Začetek izdaja- nja knjig je v Rusiji časovno sovpadalo z ustanovitvijo ruske akademije znanosti. Ker je znan- stvena akademija kmalu zaslove- la širom po svetu, se je čutila po- treba, da bi si ustanova, ki so jo sestavljali v svetu že znani ljudje, omislila tudi lastno tiskarno. In tako je bila jeseni 1727. ustanov- lenja tako imenovana Akademski tiskarna, ki je bila v samem za- četku namenjena le temu, da bi v njej tiskali le znanstvene raz- prave članov akademije. Kmalu nato so prišli na vrsto razni astro- nomski kolektari in druge podobne «heretike».

Akademski tiskarna je imela pomen za razširjanje znanosti v Rusiji. Toda motil bi se tisti, ki bi menil, da je to bila velika tiskarna. Za sodobne pojme je to bila skromna, mala tiskarna. saj je v njej bilo zaposlenih le enajst stavec šestnajst tiskarjev in dva korektorja. Ob tem je tiskarna imela še nekaj vajencev. In vendar je ta majhen obrat natisnil razmeroma veliko del, začelši z znanstvenimi razpra- vami, pa do filozofskih razprav, literarnih del in prevodov iz tujih jezikov. Sicer pa se da iz tedaj zbranih tekstov in drugih virov sklepati, da so v tej skromni tiskarni mogli tiskati najrazlič- nejše knjige in iz kataloga iz leta 1870 izhaja, da so lahko tiskali tekste v 386 jezikih in dia- lektih, kar danes ne zmore mar- sikatera velika tiskarna. Se pravi, da je bila ta tiskarna sicer po personalno skromna, da pa je ime- la izredno bogat črkovni mate- rial, kar pa je za ustanovo, kate- ri je bila namenjena, posem- umevno.

Če so bile te njene možnosti velike, ni bila njena dejavnost temu ustrežna, saj je tiskarna v približno dveh stoletjih pred ok- tobrsko revolucijo natisnila le ka- kih 3000 del oziroma tekstov. Pa tudi naklada ni bila tako velika, kot bi si mogli misliti, ko je vendar govor o tiskarni akade- mijske velike Rusije. Največje te- danje naklade niso nikoli šle čez 1500 izvodov.

Danes je tiskarna «Nauka» ne- kaj novsem drugega. Predsem je g. ugačen njen obseg dela, saj natisne na leto okoli 2000 nas- lovov, to se pravi, da danes na- tisne v letu dni 60 odstotkov tega, kar je tedaj natisnila v dveh stoletjih. Z druge strani pa je treba upoštevati tudi njeno se- danjo naklado, ki je po navadi 100-krat večja od tedanje na- višje. To pa je tudi posem ra- zumljivo, saj je tedaj bil že sam ruski del dežele krepko ne- pismen, vtem ko so bile razne druge narodnosti in narodi skoraj v celoti nepismeni.

Poleg teh tekstov, ki so odvis- ni od večje ali manjše dejav- nosti članov sovjetske akademije znanosti, tiska tiskarna «Nauka» tudi kakih 140 periodičnih publi- kacij, med katerimi sta tudi »Vest- nik Akademii nauk SSSR«, ki je uradno glasilo predsedstva aka- demije in poročila o dejavnosti u- stanove, ter publikacija »Dokla- di Akademii nauk SSSR«, ki po- bzuje članke in razprave, ki pri- kazujejo razvoj znanosti na raz- nih področjih in predstavljajo ena- ga najbolj pomembnih znanstvenih virov na svetu.

Omenili smo 140 publikacij. Ka- kih 130 publikacij obdeluje pose- mazne panoge znanosti ter proble- me, ki so posem aktualni na tem ali onem področju. Kakor je ra-

(Nadaljevanje na 5. strani)

RADIO VELE-IZIJA

TOREK, 8. OKTOBRA 1974

ITALIJANSKA TELEVIIZIJA
PRVI KANAL

12.30 Poljudna znanost: TISOČ MILJ
12.55 CRNO BELO
13.30 DNEVNIK
17.00 DNEVNIK
17.15 Program za najmlajše
Naše prijatelje živali: Sloni
Program za mladino
Češki film KOT SNEGULJČICA
18.45 Poljudna znanost: Igrace
19.15 Nabudna oddaja
20.00 DNEVNIK
20.40 BREZ IZHODA:
Draga moja Ana, z bogom
Po zgodbi Enrica Rode je scenarij napisal Salvatore Nocita.
K Micheleju Folognu prinesejo ukradenih 170 milijonov lir
prav tistega večera, ko se ta odpravlja na zmenek z neko žen-
sko, da bi se od nje dokončno ločil. Njegova žena pa ga iste-
ga večera prisili napisati poslovilno pismo, naslovljeno na ne-
ko Ano. Pri tem si žena misli, da bodo njegovo smrt pripri-
sali samomoru, ona pa si bo ukradeni denar, 170 milijonov,
prilastila. Toda ta načrt gre po vodi, kjer je nepričakovano
prišla Folognova ljubica Ana, žena odvetnika Porte. Več o
tem bomo videli zvečer
DESET GOSPODARJEV MORJA
Danes bodo v drugem in zaključnem nadaljevanju te zani-
mive oddaje prikazali nekakšne podmorske pašnike. Oddajo je
pripravil Roberto Bencivenega. V drugem nadaljevanju je go-
vor o vzrokih sedanje krize v italijanskem ribolovu in o pro-
blemi, ki se nanašajo na italijanski ribolov na Atlantiku, to-
rej na ribolov, ki bi moral dati Italiji več cenejše ribe

DRUGI KANAL

18.15 Poskusna oddaja za gluho-neme:
TV DNEVNIK
18.25 Nove abecede
18.45 ŠPORTNI DNEVNIK
19.00 Tarzan in zelena boginja
Film je režiral Edward Kull, v glavni vlogi pa nastopa Herman
Brix
20.00 Portret avtorja
Italijanski kiparji BODINI, PEREZ, VANGI
20.30 DNEVNIK
21.00 IZKRCANJE V NORMANDIJI
Tekst je napisal Ivan Palermo, režiral pa Italo Alfaro.
Pred tridesetimi leti so se zavezniške vojske pripravljale na
odločilni udarec Hitlerjevi Nemčiji. Sovjetska armada ter an-
glo-ameriška vojska sta Hitlerju ponovno odvzeli velika področ-
ja, ki si jih je bil v Evropi prilastil. Nacistične armade so se
moralo umikati od psovoda, tako iz Italije kot iz Francije, da
ne govorimo o vzhodni Evropi in o Balkanu. V zahodni Ev-
ropi so se Angličani in Amerikanci že bližali Renu. Velika ofen-
ziva proti takoj imenovani evropski trdnjavi se je začela ko-
po zmagi rdeče armade pri Stalingradu. Rdeča armada je go-
nila nacistično proti zahodu pod geslom »Na Berlin«. In Nemci
so na vzhodnem bojišču beležili poraz za porazom. Toda tu-
di zahodni zavezniki so se po izkrcanju v juniju začeli uve-
ljavljati. Odprte druge fronte je prisililo Hitlerja, da je se-
moral boriti na dveh bojiščih. »Operacija Overlord« je šifra
o zavezniskem izkrcanju v Normandiji, ki ga je vodil Eisen-
hower
22.00 Jazzovski koncert

JUGOSLOVANSKA TELEVIIZIJA

8.10. 9.35. 10.05. 14.15. 15.35 in 16.05 TV žola:
Pot v neznanost, Ples pisčancev, Kraj dogajanja, Ruščina, Nina
in Ivo, Znanost in znanstveniki
17.35 M. Golar: OKROGLE O VERZEŽIJE
Danes ljubljanska TV začnena serijo zgodb o Verzežih, ki
jih je napisal Mano Golar. V njih bodo gledalci spoznali, ka-
ko so najgajši Ljutomerčani radi ponagajali Verzežem. To-
da Verzežji Ljutomerčanom niso ostali dolžni, saj je Priekija
znana kot dežela veselih ljudi. Serijo je izpeljal Igor Pra-
h. Riše jo Marjanca Jemec-Božičeva. Zgodbe pripoveduje Janez
Hočvar — znani Rifle
17.50 Risanka
18.00 OBZORNIK
18.15 Po neznan dolti, poljudnoznanstveni film
18.45 Mladi za mlade
19.15 Risanka
19.30 TV DNEVNIK
20.00 Kjer knjigja zaživi
Lenart je središče enega najbolj nerazvitih področij Slove-
nije. In vendar je knjižnica v Lenartu svojo dejavnost, ob
podpori visokošolske in študijske knjižnice iz Maribora in za-
radu izredne požrtvovalnosti domačih organizatorjev, tako za-
vila, da bi lahko bila v vzgled marsikateri podobni organiza-
ciji v bolj razvitih krajih. Knjižnica je postala središče, ki
vzpostavlja zvezo z bralci središča področja, tako da danes
segajo po knjigi šolarji, mladi ljudje, pa tudi kmetje tega pod-
ročja. Današnja oddaja bo prikazala vsestransko razvejanost
delovanja knjižnice v Lenartu
21.00 M. De la Roche: WHITEOAKI Z JALNE
Enajsta zgodba nanizanke
Da bi laže sledili enajsti zgodbi te nanizanke, bomo navedli
kratko vsebino desete zgodbe:
Meg neko živi po isto strmo s Peasant. Zato se preseli v
godno koto na zemlji Jalne. Eden zamerja svojo ženo
Alaina, zato se ta močno zbliža z Rennyjem in s Finchem, ki
pa ima rad le glavo. Alaina celo pridobi Rennyja za to, da
bo Finch plačeval pouk klavirja. Maurice spet zasubi Meg
in tokrat ta na to pristane. Sledi seveda poroka
21.50 DNEVNIK

KOPRSKA BARVNA TELEVIIZIJA

20.00 Otroški kotichek
20.15 DNEVNIK
20.30 POLNOČNI KAVBOJ, celovečerni film
22.00 PERU, tretji del dokumentarne oddaje

TRST A

7.15. 8.15. 13.15. 14.15. 20.15
Poročila: 7.05 Jurtranja glasba:
11.35 Pratik: 13.35 Glasba po
željah; 17.00 Program za mla-
dino; 18.15 Umestnost in priredit-
ve; 18.30 Komorni koncert; 18.50
Jazz; 19.10 Srečanje s Slavo Me-
gečev; 19.25 Pravljične in pesmi;
20.00 Sport; 20.35 G. Spontini; Fer-
nando Cortez; 22.00 Nežno in tiho.

TRST

12.15 Deželne kronike; 15.10 Plo-
šče; 16.20 Kulturni pregled; 19.30
Deželne kronike.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30,
17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.15
Glasba za dobro jutro; 8.30 O-
pemi zbori in balet; 10.45 Glas-
ba in nasveti; 11.15 Poje Franco
Califano; 12.00 Glasba po željah;
14.00 Jugoslavija v svetu; 15.00
Jezikovni pogovori; 15.10 Polke
in valčki; 16.45 Harmonikar S.
Vidmar; 17.00 Program za mla-
dino; 18.00 Parada orkestrrov;
18.30 Zabavna glasba; 19.00 Pre-
nos RL; 19.30 Glasba v večeru;
20.45 Lahka glasba; 21.00 Za novo
gledališče; 21.15 Jazz; 22.00 Ju-
goslovanska glasba.

7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 15.00,
19.30 Poročila; 6.50 Beseda na da-
našnji dan; 8.10 Glasbena mati-
neja; 9.05 Radijska šola; Življe-
nje ljudi na kraškem svetu; 9.30
Goriški vokalni oktet; 10.15 Pro-
menadi koncert; 11.15 Z nami
doma in na poti; 12.30 Kmetijski
nasveti; 12.40 Po domače; 13.30
Priporočajo vam...; 14.10 Skladbe
za mladino; 14.30 Na poti s kitaro;
15.45 »Vrtljaki; 16.45 Svet
tehnik; 17.00 Aktualnosti; 17.20
Zvečena imena; 18.05 V torku na
svidenju; 18.35 Lahke note; 19.40
Minute z ansambлом Mojima Se-
peta; 19.50 Lahko noč, otroci!;
20.00 Slovo zemlja v pesmi in be-
sedi; 20.30 Radijska igra; 21.30
Zvočne kaskade; 22.20 Stravinski
in dve njegovi partituri; 23.00
Literarni nokturmo - L. Feringhat-
io; 23.15 Povepke.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne uva-
jajte v svoje delo novosti, pač
pa izpolnite že sprejeto nalogo
Prijeten večer s prijatelji.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne zmanj-
šajte svojega dela, kar je uspen
zelo blizu. Manjše težave v naj-
milijšini.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Trenu-
tno ne sprejmite nobene
odločitve. Nikakor ne smete po-
dlet slabemu razpoloženju.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Izpeljite
neko

POŽIG SKLADIŠČA «PACE STANDARD» UNIČIL ZA 6 MILIJARD LIR MATERIALA

V MILANU DVA ZAŽIGALNA ATENTATA NA OBRATE AMERIŠKE DRUŽBE ITT

Bomba na urade «Avis» je povzročila 10 milijonov lir škode
Policija še vedno išče Rosario Sansico, ki je baje hudo bolna

MILAN, 7. — Po požigalnem atentatu na elektronsko podjetje «Pace standards», ki je v skladišču v frazi Fizzonasso di Pieve Emanuele zgorelo telekomunikacijskega materiala last ameriške družbe ITT za skupno vrednost nad 6 milijard lir, je skupina teroristov vrgla zažigalno bombo v milansko podružnico podjetja za izposojevanje avtomobilov «Avis», ki je do pred enim tednom bila prav tako last znanega ameriškega monopola ITT. Neznanec je z motorja odvrgel v urade izposojevalnice avtomobilov zažigalno bombo, vendar je bil požar v nekaj minutah zadušjen. Materialne škode je bilo v tem primeru malo, za skupno deset milijonov lir.

Tudi tokrat se je oglasila fantomska organizacija «oboroženih komunističnih celic», ki obljublja, da bo s temi silami načrtovala smrt čilškega revolucionarja, tajnika MIR Enriqueza. Kot je znano je ameriška družba ITT v veliki meri finansirala, po nalogu CIA,

PRESENETLJIV SKLEP PREISKOVALNEGA SODNIKA

MISOVCI, VPLETENI V PREISKAVO O POKOLU NA BRZCU «ITALICUS» IZPUŠČENI NA ZAČASNO SVOBODO

BOLOGNA, 7. — Preiskovalni sodnik dr. Angelo Vella, ki je pred nekaj tedni predal formalno preiskavo o krivem pokolu na brzcu Rim — Brenner («italicus»), v katerem je izpustil življenje dvanajst ljudi, je s presenetljivo potezo spustil na časno svobodo sedem obtožencev. Z naloge, ki ni običajna, so že v prvih

ČEPRAV NI VINCENZO PAČ PA VINCENZA, MORA KLJUB TEMU V VOJSKO

Vincenza Costa je 19-letno silsko dekle, ki je bilo do pred kratkim prepričano v svojo ženskost. Prvi domni so se pojavili pred slabim letom, ko je na hišna vrata potikal o-rožnik in začel povzdevati o njenem bratu Vincenzu, ki bi moral v vojsko. Kakšen Vincenzo, se je razburjela mati Costa: «Imamo le dva otroke. Prvi je že odslužil vojaški rok, druga pa je Vincenza, ženska v vsem in povsem, kot lahko sami preverite.»

Kako pa je Vincenza postala Vincenzo? Zgodilo se je pred 19 leti, ko je stric prijavil anagrafskemu uradu v Adriano rojstvo nečakinje, ali točneje ko so iz anagrafskega urada poslali formular v matični urad. Tu je uradnik pri prepisovanju pozabil, da ima a nogo in o. Torej Vincenza in, po miselnosti južnjaškega uradnika Vincenzo «masculu».

Od tod vse neveselosti mlade dekleta, ki je sicer o-pozorilo matični urad v Adriano na napako, a je dobilo v odgovor le odzavaj: «Ime lahko spremeniš le po razsodbi sodnika.» Birokracija je čuden stroj; težko ga je spraviti v tek, ko pa je v teku je praktično neustavljivo. In tako je tudi Vincenza dobila razglednico, da mora v vojsko. Kaj bo?

«Vincenza ne bo šla v vojsko — trdi odločno mati — saj je ženska in ne možki. Naj kar pridejo orožniki ponjo, češ da ni hotela obleči pokazala!»

popolnanski urah bili osvobodili, njegovi odvetnik dr. Aldo Basile, misovski pretepači Angelino Rossi, Antonio Carbone, Ferdinando di Bari ter eden izmed osuđenih za atentat, Emanuele Bartoli.

Odvetnik Basile, ki je zaslovel po tem, da je vzdrževal zvezo med rimskim uradnikom Sgròjem in tajnikom MSI Almirantejem, ki si je izmislil «deči sled» ter nekaj tednov pred pokolom na vlakom obvestil notranjega ministra Tavianijsa, je zapustil za-por v Bologni že ob dveh popoldnevih. Kot se spodobijo vidnemu predstavniku neofašistične stranke, ga je pred jetnišnico čakal s svojim osebnim avtomobilom misovski poslanec Tassi. Basileja je najprej odpeljal do nekega hotela, ker pa jima v Bologni ni uspelo najti hotelske sobe, sta se oba takoj odpeljala v prestolnico.

V zvezi z ukrepom preiskovalnega sodnika sta odločno protestirala odvetnika Bricola in Tarisano, ki zastopata kot predstavnika prizadete stranke, komunisti dr. Davida Ajola. Tega je namreč Almirante obtožil, da pripravljata atentat na brzec, ki odpelje ob 17.30 z rimske postaje Triburina. Čeprav so informacije bile do določene mere točne («italicus» se namreč sestavlja na tej rimski postaji ob približno isti uri) pa se je izkazalo, da dr. Ajola ni imel s tem nobene zveze. Atentat si je pozneje pripisala fašistična organizacija «Ordine nero».

Sklep preiskovalnega sodnika je temeljlo razumljivo, ker je bil nenapovedano sprejet po sočudenju med dr. Basilejem in «superpirci» Sgròjem. Na tem sočudenju iz nerazumljivih razlogov ni bilo predstavnikov prizadete stranke, poleg tega pa se

vojaški državni udar v Čilu in str-moglavljenje Allendejeve napredne vlade.

Polijski preiskovalci so prepričani, da gre tudi tokrat za organizacijo, ki naj bi bila povezana s samozanimimi «rdečimi brigadami», katerim pripisuje tudi atentate v Rimu. Neaplu in samem Milanu, ko so neznanec z vozniki skušali za-neti upor v tamkajšnjih zaporih. Tedaj je podoben upor v jetnišnici izbruhnil tudi v Trstu: vodili so ga znani fašisti.

Določeno skepso glede trditve, da gre tudi tokrat za serijo dejanj samozanimih «rdečih brigad» je poka-zali tudi sodni preiskovalec dr. Alberto Liguoro, ki je dejal, da ga ne «briga barva atentatorjev», ker želi «samo odkriti krivice».

Res pa je, da se samozvana «komunistična» skupina, katero uradne levičarske stranke obtožujejo, da smrt čilškega revolucionarja, tajnika MIR Enriqueza. Kot je znano je ameriška družba ITT v veliki meri finansirala, po nalogu CIA,

vojaški državni udar v Čilu in str-moglavljenje Allendejeve napredne vlade.

Res pa je, da se samozvana «komunistična» skupina, katero uradne levičarske stranke obtožujejo, da smrt čilškega revolucionarja, tajnika MIR Enriqueza. Kot je znano je ameriška družba ITT v veliki meri finansirala, po nalogu CIA,

ga ni udeležil niti javni tožilec. Za-to sta odvetnika pozvala javnega tožila, naj se zoperstavi sklepu o po-delitvi časne svobode misovskim obtožencem. Odvetnika sta tudi na-povedala svoj poseg.

Vest o izpustitvi omenjenih obtožencev na časno svobodo je izzvala ogorčenje predvsem zaradi tega, ker verjetno tudi zaradi njihove dom-nevne «akcije» ni obrodila preiskava o pokolu na brzcu «italicus» nobenih sedov. Kot znan je preiskavnik, ki so je misovci skušali z izmišljotinami in grožnjami na račun «superpirci» speljati na napačno pot («rdeča sled»), bila zaključena pred nekaj tedni. Sodni preiskovalci so v obtož-nico vpisali, da so storili atentata «neznamni».

Dr. Basile je znan kot eden izmed vodilnih ljudi v rimski organizaciji MSI, medtem ko sta pretepača Rossi in Carbone bolj znana kot Almirante-jevi osebni straži kot pa «narodni-ka lista Scolo d'Italia». Kot sta bila namreč «uradno» zaposlena. Rossi je namreč pri «Secolus» dvigal svojo me-seno plačo, v resnici pa je bil rav-natelj tovarnice, v kateri so se fašisti vezbali v pretepanju.

V ODGOVORU NA PISMO AMERIŠKEGA SENATORJA

Pinochet obtožil Kennedyja imperializma ker je kritiziral divjanje čilске hunte

Generalni tajnik MIR ubit v Santiagu - Obtožbe Pratsa italijanski KD

SANTIAGO DE CHILE, 7. — Čil-ska vlada je včeraj priobčila pismi, ki sta si jih ameriški senator Ken-nedy in predsednik vojaške hunte Pinochet izmenjala sredi maja. A-meriški senator je ostro napadel hunte zaradi teptanja človekovih in državljanjskih pravic, čilski predse-dnik pa mu je z isto ostrino zabrusil obtožbo vmesavanja v notranje čil-ske zadeve in imperialistične misle-nosti.

Kennedy je pisal Pinochetu 14. maja in mu izrazil svojo zaskrblje-nost zaradi položaja v Čilu. Zlasti o-stro je kritiziral teptanje človekovega dostojanstva in njegovih prav-ic ter poudarjal, da se bo zaradi tega protivil vsakršnemu dvostran-skemu sporazumu o ameriški po-moci Čilu. Zelo ostro je nadalje na-stopil proti razmeram v čilskih za-porih in zlasti proti ravnanju z jet-niki in sistematičnemu mučenju ter priporočal takojšnjo demokratizacijo in normalizacijo v državi.

V svojih odgovorih je Pinochet u-vodoma poudaril, da v imenu hun-te in «suverenege čilškega naroda» ne sme dopuščati tako grobega vme-savanja v notranje zadeve Čila. «Verjemite mi gospod senator — je nadaljeval general — ko sem pre-bral vaše pismo sem razumel kot še nikoli prej, kaj so imeli v mi-slih tisti, ki so v naši državi ved-no obsojali «imperializem» velesil. Vaše pismo je očiten primer kaj je ali kaj bi lahko bila imperialistič-na miselnost.» Pinochet ob koncu obtožbe Kennedyja, da je raje šel v Moskvo, kot da bi osebno preve-rl, kakšen je dejanski položaj v Čilu.

Glasnik čilске hunte je medtem sporočil, da je bil v soboto v obo-roženem spopadu s policijo ubit ge-neralni tajnik MIR (gibanje revo-lucionarne levice) Miguel Henriquez. Po uradnem sporočilu naj bi agenti in vojaši v okviru racije v santia-ški delavski četrti San Michele ob-kolili poslopje, v katerem so se že dal časa skrivali Henriquez in njegovi tovariši. V spopadu je bila hudo ranjena tudi Carmen Castillo Echeverria, soproga enega od naj-vidnejših voditeljev MIR.

Kako je bil v resnici ubit Hen-riquez ni znano, kajti o dogodku ob-staja le uradno sporočilo. Po tem naj bi tajnik MIR in njegovi tova-riši začeli streljati na policijo in vo-jake, ko so ti obkolili njihovo sta-novanje. Revolucionarjem naj bi po-

nja protikomunističnih polemik, na vse kripke skušala prikazati svoj nastop kot nadaljevanje dela «rde-čih brigad». Tako imajo njeni le-taki znano skrivljeno peterokrako zvezdo, kateri so dodali še srp in kladivo.

Zdi se, da policija ne razpolaga z veliko elementi za identifikacijo a-tentatorjev. Edino ime, ki ga ome-njuje je dekle Rosaria Sansico, biv-ša delavka podjetja SIT-SIEMENS. Proti dekletu je izdal sodni preisko-valet zaporni nalog, vendar njeno udeležbo pri atentatih oporeka mi-lansko vodstvo izvenparlamentarne organizacije «Lotta continua», ki tr-di, da gre v primeru tega dekleta za «lopovski policijsko mahinacijo». Pri tem navaja podatke, da je dekle hudo bolno in da se le s težavo pre-mika, kar bi možnim pričam aten-tata ne ušlo.

Naj omenimo, za zaključek, da je predstavnik ameriškega podjetja «Pace standards» sprejel, kmalu po atentatu, minister za pošto Togni. Hotel se je osebno seznaniti s škodo v podjetju, ki večini italijanskih mest dobavlja elemente za telefon-ske centrale.

Uspeh prostovoljnega nedeljskega dela po vsem Portugalskem

LIZBONA, 7. — Milijoni portu-galskih delavcev so v nedeljo spre-jeli poziv vlade in levčarskih strank ter prostovoljno delali, tako v tovarnah, kot na poljih, cestah in trgih za «obnovitev dežele». De-lavci, ki so opravili svojo dolžnost v tovarnah, so svoj dohodek name-nili razvoju nerazvitih področij, medtem ko so se ostali posvetili socialno koristnim delom. Močno je na Portugalski v nedeljo odstranje-vali spomenike, napise in table pre-teklega režima. Mnogo napo-«močnejše» pa so zbrisali z zidov. Glasnik vlade je sporočil, da je akcija prostovoljnega dela po celotni državi uspešna, bojkotirali pa so jo samo nekateri delodajalci, ki so — proti lastni krivici — zaprli svoje tovarne.

Medtem je KP Portugalske sporo-čila, da bo 20. oktobra imela svoj izredni kongres. To je drugi kon-gres KP Portugalske «ob belem dnevu». Zadnjega je imela 12. no-vembra 1923. Od tedaj je bilo še pet kongresov, ki so vsi bili v stro-gi ilegali. Zadnji se je zbral pred devetimi leti. Po zrušenju faši-ističnega režima bo morala komu-nistična partija spremeniti pred-nvsem svoj statut, ki ne ustreza več pogojem popolne zakonitosti

Po drugi strani pa Kissinger ni-ma namena sestati se s palestinski-mi voditelji, kar je danes še en-

Burmanski predsednik v Jugoslaviji

Včeraj je prisel na nekajdnevni uradni obisk v Jugoslavijo predsednik socialistične republike Burne Nwina. Ta je njegov prvi uradni obisk izven južnoazijskega področja, kar dokazuje pomen, ki ga Nwina pripisuje razgovorom s predsednikom SFRJ Titom. Predvčerajšnjim pa je prisel v Beograd tanzanijski zunanji minister John Malachela, ki bo z zveznim tajnikom za zunanje zadeve Milošem Minićem preučil vprašanja odnosov med državama in mednarodni položaj. Na sliki: predsednik Tito pozdravlja burmanskega predsednika Nwina

POSKUS OBNOVITVE POGAJANJ MED ARABCI IN IZRAELOM

Ameriški državni tajnik se odpravlja na potovanje po Bližnjem vzhodu

Kot je osebno poudaril na tiskovni konferenci, si od obiska ne obeta velikih rezultatov

WASHINGTON, 7. — Kot je pri Kissingerju že ustaljena navada, je ameriški državni sekretar danes i-mel tiskovno konferenco, na kateri je časnikiarjem orisal svoje potova-nje na Bližnji vzhod in rezultate, ki si jih od te poti obeta. V petih dneh bo Kissinger obiskal Egipt, Izrael, Sirijo, Jordanijo, Saudsko Arabijo, na povratku pa se bo ustavil v Alžiriji in Maroku.

Spor med Izraelom in arabskimi državami je še preglobok in stališča tako oddaljena, da verjetno ni pričakovati posebnih rezultatov Kissin-gerjevega obiska na Bližnjem vzhodu, kot je poudaril sam državni sekretar. Njegova naloga bo dati ponovni impulz pogajanjem in pri-krojitj svojo posredovalno vlogo tre-tutnim potrebam. «Prav zato — je poudaril zunanji minister ZDA — je nismo izdelali točnega načrta in ne vemo še, kakšni diplomatski posegi bodo potrebni, da spravimo pogaj-anja z mrtve točke».

Po drugi strani pa Kissinger ni-ma namena sestati se s palestinski-mi voditelji, kar je danes še en-

krat odločno podčrtal. S tem pa, hoče ali ne, se izogne prav bistvu bližnjevzhodnega vprašanja.

Da naloga ameriškega ministra, ni lahka pričajo tudi razprtje med samimi Izraelci, ki so še vedno de-ljeni glede politike do Arabcev. Te dni se je usul plaz kritik na mi-nistrskega predsednika Rabina in zunanjega ministra Alona, češ da sta šla v svojih ponudbah Arabcem predalet. Kot poudarja izraelski tisk so razprtje v sami vladi še pre-globoke, da bi lahko Tel Aviv pripravil organski načrt predlogov, ki naj bi ga predložil Arabcem. Vsekakor pa, čeprav bo Rabin obračunal z nota-rnjo opozicijo, bodo ponudbe zade-va le delen umik črt s Sinajskega polotoka in morebitno z Golanske-ga višavja v zameno za formalno jamstvo Sirije in Egipta, da ne bosta ponovno segla po orožju. Na vsak način pa želi Izrael v tej fazi, če že ne za vselej, obdržati znotraj svojih meja petrolejske vrelce Si-najskega polotoka.

Se težavnejša bodo pogajanja pri vprašanju ureditve meje z Jordani-jo, ki terja zase nadzorstvo nad Palestino. Kot je znano je prav v tem vprašanju jedro spora med Si-rijo in Egiptom na eni strani in Jordanijo na drugi. Husein bi rad nastopil tudi kot zakoniti predstav-nik Palestine, čemur pa slednji odločno nasprotuje. Privolili bi v to le kot je podčrtal predsednik fron-te Arafat če bi Husein sprejel ne-kaj pogojev, med katerimi tudi pa-lestinska oporišča na svojem ozem-lju. Doslej — je podčrtal Arafat v intervjuju z urednikom revije «Times» — se pri pogajanjih še niso dotak-nili vprašanja palestinskega naroda, zaradi česar je nujno, da palestinski gverilci nadaljujejo s svojimi napa-dalnimi akcijami.

Če bi bil Izrael pri vprašanju Si-naja in Golana pripravljen na do-kajšnjo mero elastičnosti, ne namera-va popustiti niti za picico pri vprašanju Cisjordanije. Kvečjemu bi bil pripravljen na pogajanja s Hu-seinom, ne pa vsekakor s palestin-skim osvobodilnim gibanjem.

V prid Kissingerjevimi mirovnim naporom govorijo le gospodarske težave, ki jih imata Izrael in Egipt. V Kairu so pravkar začeli obnav-ljati svoje gospodarski potencial in še sanjajo o velikanskih načrtih, po katerih naj bi Egipt postal eden prvih gospodarskih sil. Težko je zato misliti, kljub uradnim gro-z-

njam, da se Kairo namerava spu-stiti v novo vojno. Izraelsko gospo-darstvo pa pesti huda inflacija, ki bo konec leta dosegla že mejo 40 odstotkov. Kot opozarja ugledni «Je-ruzalem Post» so devizne rezerve Tel Aviva že na porazno nizki rav-ni in znanjšo je milijardo dolarjev, medtem ko dolg presega pet in pol milijarde dolarjev.

Poleg bližnjevzhodnega vprašanja bo Kissinger na svoji poti po a-rabskih prestolnicah skušal rešiti še drug hud problem, ki tare zlasti zahodni svet in to je vprašanje naf-te. Državni sekretar je poudaril, da bo skušal doseči ločitev oskrbo-vanja z energijo od bližnjevzhodnega vprašanja. Edini argument, ki ga ima za to v rokah, pa je še dokaj majavo in ohlapno zaveznitvo med državami potrošnicami.

MANILA, 7. — Filipinska vlada je sklenila priznati ljudsko republi-ko Kitajsko. Sklep je najprej spo-ročila ZDA in drugim zaveznikom vojaškega pakta SEATO.

FORD BO PRISILJEN ODPOVEDATI OBISK V TOKIU?

Spor med Japonsko in ZDA zaradi atomskega orožja

Kaže, da ameriške vojne ladje z jedrsko oborožitvijo pristajajo v japonskih pristaniščih, čeprav sporazum med državama to izrecno prepoveduje

TOKIO, 7. — Odnosi med Japo-nko in ZDA so se v zadnjih dneh znatno zaostri zaradi domnevne jedrske oborožitve ameriških voj-nih ladij zasidranih v japonskih pristaniščih. Po mnenju političnih komentatorjev je možno, da bo Ge-rald Ford celo prisiljen odpovedati skorajšnji obisk na Japonskem.

Iskro spora, ki je že dalj časa tle-la pod pepelom, je razpihal v požar ameriški admiral Gene Larocque, ki je pred kongresom izjavil, da so ZDA večkrat grobo kršile japonsko-ameriški sporazum o jedrski oboro-žitvi. Larocque, ki je pred časom po-veljeval admiralski ladji ameriškega brodograja na Pacifiku, je pouda-ril, da vojne ladje ZDA z jedrskim orožjem pristajajo brez dovoljenja v japonskih pristaniščih, čeprav spo-razum med državama izrecno pre-poveduje predhodna posvetovanja med vladama.

Japonci, ki so edini doživeli gro-zoto atomskega bombardiranja in ki se še danes skoraj vsak dan soočajo z vprašanjem «jedrskih» po-hablencev, so od druge svetovne vojne dalje zelo pozorno sledili raz-voju jedrskega orožja in so vedno obsojali jedrske poskuse katerekoli države. Zato je razvoj jedrskega orožja bil takoj ogenj v strehi, ko so zve-deli, da Američani nameščajo to-vrstno orožje na njihovi zemlji. Na pritisk javnega mnenja je morala reagirati tudi Tanakova vlada, ki je imela doslej precej elastično sta-lišče do ameriških vojaških opori-šč na Japonskem. Zunanje mini-sterstvo je dalo navodila velposlani-ku v Washingtonu, da ustrezno na-stopi pri pristojnih organih in zelo pozorno sledi preiskavi o Larocque-je-vih obtožbah. Obrambni minist-er bo v kratkem osebno odpotoval v Washington, ministrski predsednik pa bo zahteval pojasnila od ameri-ških predstavnikov, ki so se udele-žili posveta mešanega japonsko-ame-riškega odbora za vprašanja var-nosti.

Japonci so že dalj časa sumili, da ZDA ne spoštujejo sporazuma o jedrskem orožju. To je pred časom potrdil neki ameriški mornar, to so ugotovili tudi časnikiarji, ki so objavili z velikim poudarkom anketo o ameriških vojaških oporiščih.

Tanakova vlada pa je doslej vedno energično demantirala vse te govo-

IZJAVE PREDSEDNIKA NAFTNIH INDUSTRIJCEV

Zaloge kurilnega olja samo do Novega leta

Rezervoarji so polni neprodanega bencina
proizvodnja plinskega olja pa se ne sploča

MILAN, 7. — Se nam obetajo hladna stanovanja, kljub zagotovi-lom ministrstva za industrijo? Na to vprašanje je skušal časnikiarjem odgovoriti predsednik zveze petro-lejskih industrijcev dr. Giovanni Theodoli, ki je gleda bodočnosti zelo pesimist in tudi ne dopušča mnogo rešitev.

Kaj pravi predsednik zveze ita-lijanskih petrolejskih industrijcev? Predvsem to, da so rezervoarji ita-lijanskih čistilnic zatrpani z ne-prodanim bencinom, medtem ko so zaloge plinskega olja za ogrevanje tako omejene, da ga bo zmanjkalo še pred koncem leta.

Podražitev bencina in draginja sploh sta namreč skrčila porabo bencina v Italiji, medtem ko ljudi znatno bolj skrbi vprašanje kuril-nega olja za ogrevanje stanovanj. Tako se je zgodilo, da je položaj v naftni industriji, v primerjavi s prejšnjimi leti, bil postavljen na glavo. Prejšnja leta je v začetku jeseni primanjkovalo bencina v skladiščih, ki so bila polna zalog kurilnega olja. Sedaj pa teh zalog naftna industrija ne more zvečati, ker nima več rezervoarjev. Bencina se prodaja manj, tako v Italiji, ka-kor v tujini, kamor je Italija izva-žala svoje rafinirano gorivo. Pač pa je Italija uvažala plinsko olje. Ker pa je — po trditvah dr. Theo-dolija — cena plinskega olja v Italiji «prenizka» v primerjavi s cenami na svetovnem tržišču, ga italijanske petrolejske družbe ne uvažajo več. Od tod tako skrčenje zalog plinskega olja, tako da ga bo kmalu zmanjkalo tudi za elek-trične termocentrale in za industrij-ske obrate.

S tem, da je bencin po 300 lir na liter, trdi predsednik zveze ita-lijanskih petrolejskih industrijcev, se je notranja potrošnja skrčila za 10%, italijanski izvoz bencina pa se je zmanjšal za 20%. Italijanski pe-trolejski industriji so upali, da jim bo uspelo prodati zaloge bencina s pomočjo državnih bonov za ben-cin po znanih ceni, namenjen tur-ristom, toda teh bonov niso nati-skali do konca avgusta in so sedaj, ko se je turistična sezona zaklju-čila, nepotrební.

Zakaj petrolejski industriji no-čejo več rafinirati nafte? Dr. Theo-doli trdi, da bi se samo povečale zaloge neprodanega bencina. Za vsako tono nafte gre iz čistilnice 200 kg plinskega olja, 450 kg težjih kurilnih olj in 150 kg bencina. Edina možna rešitev proti nenehnu ve-čanju zalog neprodanega bencina je, po mnenju zveze naftnih in-dustrijcev, «konverzija» bencina v

«bencinon», visoko energetsko in neoktansko gorivo, ki ima večjo ka-lorično vrednost kot plinska olja. To gorivo bi lahko odkupila ENEL za svoje termoelektrane. Na ta način bi izpraznil rezervoarje, ki so sedaj polni bencina in omogočili nadaljnjo proizvodnjo drugih kuril-nih olj za ogrevanje. Vsakokratno proizvodnjo bencina pa bi morali sproti spreminjati v bencinon.

Razumljivo je, da naftni in-dustriji zahtevajo od vlade — pa čeprav posredno — nove podpore za petrolejsko industrijo, ki je itak bila doslej močno privilegirana. Dr. Theodoli ni časnikiarjem prikrival dejstva, da bi novo gorivo za ter-moelektrane — «bencinon» — bilo tudi dražje, v primerjavi s kurilni-mi olji.

Nekateri časnikiarje so te trditve spomnile na dejstvo, da se je Italija pred leti odločila za energetski si-tem, ki je slonel na nafti (termo-elektrane na nafti pogon). K te-mu so baje prispevali tudi naftni industriji, ko so «materialno sti-mulirali» večinske stranke z mas-tnimi podporami iz svojih črnih skladov.

Zato je eden izmed časnikiarjev vprašal, z neprikrito ironijo, pred-sednika zveze petrolejskih industrij-cev, če še vedno podpirajo stranke. V bistvu dr. Theodoli na vprašanje ni odgovoril, saj je samo dejal, da deli «miloščino» samo nunam, ki prihajajo v njegov urad pred božičnimi prazniki.

Slabo vreme v SFRJ: Sava in Kolpa grozita

BEOGRAD, 7. — Obilno deževje zadnjih dni je v dolini Save in Kol-pe ter na področju okrog Karlovca, Zagreba in Siska in v Bosan-ski krajini v dolini reke Sane pri-zadejalo težke ure prebivalcev tem področji. Sinoči so zaradi velikega pritiska Save morali pri vasi Luka Ljeva v občini Sisak zgraditi nasip širok 70 m, da bi rešili mesto pred poplavi. Sava je prestopila bre-gove in poplavlja velike površine obdelane zemlje. Voda je popolno-ma poplavlja vasi Dubravčev, Je-zero in Zeljezno, iz katerih so eva-kuirali prebivalce. Štab za civilno zaščito je poslal na poplavljenjo področje čolne, tovornjake, avtomobile, avtobuse za prevoz prebiva-lstva in njihovega pohištva.

B. B.

Izstop koroških Slovencev iz kontektnega komiteja

(Nadaljevanje s 1. strani)

polnjujemo naše obveznosti, zato upravičeno terjamo naše pravice. K besedi so se oglašili še mnogi drugi iz vrst udeležencev, med nji-mi tudi predstavnik kluba koroških študentov z Dunaja in vneto pod-pirj stališče obih organizacij.

Ko je predsedujoči dr. Tišler vprašal, ali glasujejo za od-ločitev o izstopu iz kontektnega ko-miteja, se je dvignilo nad 700 rok ob burnem pozdravljanju. Nihče ni glasoval proti, nihče se ni vzdral. Prav tako enotno so zaupniki ve-likih narodnih organizacij sprejeli sklepno resolucijo s tega zbora.

Zbor krajevnih odbornikov in za-upnikov, tako pravi resolucija, z vsvo odločnostjo zavrže naklepe predstavnikov treh strank glede pre-stevanja koroških Slovencev in naj-ostreje protestira proti ugotavljanju manjšine v kakršnioli obliki, ker bi to služilo le nadaljnjemu pritisku na manjšino in večalo prepad med obema narodnima skupnostima na Koroškem. Zbor odobrava pred-log koordinacijskega odbora Narod-nega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij, da prekine sodelovanje v kontektnem komiteju, ker niso dani osnovni po-goji za uspešno uresničevanje ob-veznosti, ki jih Avstrija nalaga dr-žavna pogodba v njenem sedmem členu.

Ugotavljanje manjšine v kakršni-koli obliki ni ustrezna pot, ki naj bi zagotovila dejansko enakost slo-venske narodne skupnosti z nemškim prebivalstvom.

Zbor krajevnih odbornikov in za-upnikov soglasno izraža zaupanje predstavnikom obeh osrednjih or-ganizacij in jim poverja nalogo, da v vseh možnih oblikah obveščajo svetovno javnost in pristojna me-dnarodna telesa, kako Avstrija sko-raj 20 let po podpisu državne po-godbe ne izpolnjuje obveznosti, ki jih ni nalaga ta pogodba. Pozivamo državo matičnega naroda, da z svo-odločnostjo podpre upravičene tež-nje koroških Slovencev in jim nudi vso pomoč na vseh mednarodnih ravneh, da bo republika Avstrija končno pripravljena reševati naše probleme z nami in ne mimo nas in preko nas, je zapisano v re-soluciji.

Če pa bi odpovedala vsa priza-devanja na državni in mednarodni ravni zaradi nedemokratskega za-držanja Avstrije, pravi na koncu resolucija, bi nujno nastala nova situacija. V tem primeru bi Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij v zavesti svo-je odgovornosti ukrepala kot zvesta nosilca volje in težen slovenske na-rodne skupnosti na Koroškem.

«Nauka»

(Nadaljevanje s 4. strani)

zumljivo, v dobi naglega napred-ka razvoja kakršen je danes, se posamezne današnje novosti že v naslednjem zvezku te ali one re-vije popravljajo, dopolnjujejo, skratka obnavljajo in zato ena številka še ni niti drugo šla v svet, ko se pojavi druga z izpo-polnjenim tekstem.

Pri tem je važno omeniti še e-no posebnost sovjetske akade-mije znanosti ne objavlja študij in razprav v teh revijah le za spe-cialiste in visoke strokovnjake, pač pa se v posebnih revijah objavlja-jo iste teme, vendar drugače pri-kazane, za široko publiko.

Najstarejša zvezdana revija je «Priroda», ki izhaja že iz leta 1912. Nekatere revije so najnovejše, pač povezane z razvojem znanosti. Ta-ko je na primer zelo mlada re-vija z naslovom «Zemlja in veso-lje», prav tako ne more biti sta-ra revija, ki nosi naslov «Kvant» in je namenjena zvezdoslovstvu, predvsem tistemu področju te z-naosti, ki govori o najnovejših iz-sledkih na tem področju. Skratka tiskarna sovjetske akademije z-naosti raste in se razvija

OB PRISOTNOSTI ŠTEVILNEGA OBČINSTVA

S proslavo v Sovodnjah smo praznovali 50-letnico ustanovitve Združenja slovenskih športnih društev

V nedeljo zjutraj sta bila na sporedu odbojcarski in balinarski turnir - Popoldne nastop folkloristov, kotalkarjev in telovadcev

Štart ženske tekmovne štafete

V nedeljo popoldne se je uradno zaključilo slavlje ob 50-letnici ustanovitve Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Sovodnje so bile za to priložnost praznične in veliko ljudi, domačinov in iz drugih krajev, je prisostvovalo akademiji, na kateri so nastopili dve folklorni skupini, kotalkarji in telovadke.

O sobotnem sprejemu na županstvu in o pozdravnih govorih smo že poročali v nedeljo. Danes objavljamo rezultate nočne tekmovne štafete, na kateri je sodelovalo veliko ekip z Goriškega, Tržaškega, Benečije, Korške in Slovenije. Najprej so štartalci dekleta, skupno je bilo 14 ekip. Rezultati:

1. Delfin iz Kopra (s časom 2'18"5);
2. gimnazija iz Nove Gorice (2'24"6);
3. Tolmin (2'25"8); 4. Piran; 5. gimnazija iz Nove Gorice (druga ekipa);
6. Sloga; 7. Polet; 8. Sokol; 9. Sovodnje; 10. Kras; 11. RMV iz Trsta;

Jugoslovanska nogometna prvenstva

1. ZVEZNA LIGA

IZIDI 8. KOLA

Olimpija - Radnički (K)	0:0
Vardar - Željezničar	1:1
Bor - Celik	3:1
Hajduk - Beograd	2:0
Proleter - Partizan	1:2
Sloboda - Radnički (N)	1:1
Sarajevo - Velež	3:1
Crvena zvezda - Dinamo	3:2
Rijeka - Vojvodina	1:0

LESTVICA

Crvena zvezda 14; Hajduk 12; Vojvodina, Sloboda in Radnički (N) 10; Beograd 9; Olimpija, Vardar, Rijeka in Celik 8; Sarajevo 7; Velež, Željezničar, Dinamo, Partizan in Radnički (K) 6; Bor in Proleter 5 točk.

PARI PRIHODNJEGA KOLA

Vojvodina - Bor, Radnički (K) - Rijeka, Željezničar - Crvena zvezda, Velež - Vardar, Radnički (N) - Sarajevo, Partizan - Sloboda, Beograd - Proleter, Celik - Hajduk, Dinamo - Olimpija.

2. ZVEZNA LIGA - ZAHOD

IZIDI 2. KOLA

Maribor - Vrbas	2:1
Rudar - Iskra	1:2
Sibenik - Famos	1:1
Borac - Osijek	1:0
Leotar - Igman	1:0
Backa - Jedinstvo	1:1
Karlovac - Zagreb	2:0
Crvenka - Kozara	2:0
Varteks - Novi Sad	0:0

LESTVICA

Zagreb 13; Crvenka in Borac 12; Varteks, Maribor, Iskra in Sibenik 11; Backa 10; Famos in Leotar 9; Novi Sad, Karlovac, Igman, Jedinstvo in Osijek 8; Vrbas 7; Kozara 6; Rudar brez točk.

PARI PRIHODNJEGA KOLA

Igman - Rudar, Osijek - Maribor, Famos - Novi Sad, Kozara - Varteks, Zagreb - Crvenka, Jedinstvo - Karlovac, Iskra - Backa, Vrbas - Leotar, Sibenik - Borac.

SLOVENSKA LIGA

IZIDI 7. KOLA

Željezničar - Drava	0:1
Vozila - Slovan	2:2
Kladivar - Koper	2:2
Ljubljana - Ilirija	0:1
Slavija - Pohorje	6:1
Izola - Mercator	0:1
Mura - Nafta	1:0

LESTVICA

Mercator 14; Mura 12; Ilirija 10; Slavija, Slovan, Vozila, Kladivar in Pohorje 7; Koper in Drava 6; Ljubljana 5; Izola in Nafta 4; Željezničar 2.

PARI PRIHODNJEGA KOLA

Drava - Nafta, Mercator - Mura, Pohorje - Izola, Ilirija - Slavija, Koper - Ljubljana, Slovan - Kladivar, Željezničar - Vozila.

ZCNL

IZIDI 6. KOLA

Triglav - Tržič	1:0
Renče - Usnjari	1:0
Litija - Primorje	5:1
LTH - Sava	2:0
Jadran - Tabor	2:2
Kamnik - Adria	3:0

LESTVICA

Litija 12; Primorje in Kamnik 9; LTH 8; Usnjari, Renče in Adria 6; Tabor, Tržič in Jadran 4; Triglav 3; Sava 1.

PARI PRIHODNJEGA KOLA

Adria - Triglav, Tabor - Kamnik, Sava - Jadran, Primorje - LTH, Usnjari - Litija, Tržič - Renče.

«Viktorija». Organizacijo tega turnirja si je prevzelo dobrodelno balinarsko društvo «Gradina», ki je tudi nastopilo. Ostale ekipe so bile: Vesna, Komnen in Vozila. V polfinalni tekmi sta se srečali ekipi Vesne in Komne ter Vozila in Gradine.

Vesna - Komnen 13:2
Vozila - Gradina 12:13
Finalne za tretje mesto:
Vozila - Komnen 13:3
Finalne za prvo mesto:
Gradina - Vesna 13:7
Ekipe so bile tako sestavljene:
GRADINA: M. in J. Kadež, Gerin, Ferfolja.
VESNA: Bogatec, Markuš, Parenčan, Bone.
VOZILA: Žezlin, Batič, Uršič, Matičič.
KOMEN: Ferfolja, Abram, S. in J. Kavčič.

V popoldanskih urah je bila na sporedu akademija, na kateri so nastopili telovadke društva «Partizan» iz Maribora, kotalkarji društva «Polet», mladinska folklorna skupina «Dom» iz Gorice ter folklorna skupina iz Sovodnj. Najprej so se občinstvu predstavili najmlajši člani skupine iz Gorice, ki so pokazali sopek gorenjskih plesov. Sledil je nastop republikanske prvakine v moderni ritmični gimnastici Branke Vajnigerl z vajo s trakom. Starejše članice folklorne skupine Dom so nato prikazale vrsto partizanskih plesov, ki so se jih pred kratkim naučile. Telovadke iz Maribora, katere vodi Jože Zadnik, so prikazale vajo, ki je nosila naslov: «Obroč na pomoč». Z belokranjskimi plesji je nastopila folklorna skupina iz Sovodnj. Akademijo so sklenili člani kotalkarskega društva «Polet», ki so nam prikazali vrsto zanimivih točk. Pri vseh teh izvajanjih je občinstvo z burnim aplavzom nagradilo mlade nastopajoče. Ob tej priložnosti naj omenimo, da so na nedeljski akademiji bili prisotni generalni konzul iz Trstu Boris Trampuž, sekretar za telesno kulturo Slovenije Zoran Naprudnik ter številni družbeno - politični predstavniki z Goriškega in Tržaškega.

Ob koncu je sledilo nagrajevanje zmagovalcev odbojcarskega in balinarskega turnirja.
P. R.

AVTOMOBILIZEM

Emerson Fittipaldi svetovni prvak Regazzoni in Lauda sta odpovedala

Na zadnji dirki v ZDA smrtna nesreča Avstrijca Helmuta Koiniga

Po enajstih letih zasledovanja, ko je zadnjič zmagal John Surtees, Italijanu Ferrariju ni uspelo, da bi kdo izmed njegovih pilotov osvojil naslov svetovnega prvaka formule 1. Letos je kazalo, da bo italijanskemu avtomobilskemu strokovnjaku in magnatu le uspelo: avtomobili ferrari so startali izredno zanesljivo in avstrijski pilot Niki Lauda je že po uvodnih tekmovanjih vodil z dokajšnjo prednostjo. Ko pa je Lauda odpovedal, je Ferrari upal na izkušenega Claya Regazzonija. V zadnjih dirkah pa se je uveljavil Emerson Fittipaldi na

mlarnu in odviljal se je srčiti boj med brazilskim pilotom ter med piloti italijanske hiše.

Vse naj bi se torej odločilo na zadnji dirki v Watkins Glen (ZDA). Fittipaldi in Regazzoni sta imela po enako število točk (52). Imela sta zato enake možnosti za končno zmago tega prestižnega pokala. Medtem ko je Fittipaldi dočkal zanesljivo vozil skozi celo dirko, pa je imel Regazzoni smrti tega pilota so sporočili šele po zaključku dirke.

Vrstni red VN ZDA

1. Carlos Reuteman (Argentina) - brabham, ki je prevozil 319,898 km v 1.49'21"439, s povprečno hitrostjo 191.700 km na uro (rekord proge);
2. Carlos Pace (Brazilija) - brabham
3. Jems Hunt (VB) - hesketh
4. Emerson Fittipaldi (Brazilija) - mclaren
5. John Watson (Irsko) - brabham

Končna lestvica za SP F1

1. Emerson Fittipaldi - mclaren 55
2. Clay Regazzoni - ferrari 52
3. Jody Scheckter - tyrrer 43
4. Niki Lauda - ferrari 38
5. Ron Peterson - lotus 35
6. Carlos Reuteman - brabham 32

Žal, pa je na tej zaključni dirki v ZDA prišlo do ponovne smrtni nesreče, katere žrtev je bil novinec dirkališč avstrijski pilot Helmut Koi-

Ekipe iz Barda v Beneciji, ki je nastopila na tekmovni štafeti v soboto zvečer v Sovodnjah

ZAKLJUČENO SVETOVNO PRVENSTVO F1

BEZBOL

Alpina - napad boljši od obrambe

V derbiju ekip, ki sta že obsojeni na izpad iz prve lige, je v Turinu domači Juventus tudi v drugi nedeljski tekmi premagal opsenko Alpino z rezultatom 9:4.

Kot skoraj vedno je Alpina tudi v Turinu dobro igrala v napadu in mnogo več točk kot domačini. Usodno je bilo pomanjkanje dobrega metalca, kar je domačinom olajševalo tolčenje in tudi «kraj» posameznih četrtin brez udarjanja. Izenačen je bil le prvi ining, v nadaljevanjih pa je Juventus krepko izkoristil nekaj zmedenih obrambnih akcij Alpina. V sedmem delu igre je Alpina silovito navallila in dosegla dve točki. Dolg udarec Perinija bi kmalu preletel celo igrišče in še obogatil izkupicek, branilec Juventusa pa je z izrednim podvigom žogo ujel in tekme je bilo s tem praktično konec.

Rezultati:

JUVENTUS

2 3 0 0 3 1 0 0 - = 9

ALPINA - BUZZIN

1 0 0 0 0 1 2 0 0 = 4

POSTAVA ALPINE: Carli, Carra-

ro, Marussich, Perini, Glavina R., Boschidan (Kmet), Zuccoli, Marcon (Glavina O.), Babich.

k. b.

ATLETIKA

Podberšek prvi v Vidmu

Ob koncu sezone so v Vidmu tudi letos priredili atletski miting za furanske atlete, ki nastopajo po raznih italijanskih klubih kot vojaiki ali kot izseljenci. Udeležili so se ga seveda tudi atleti iz naše dežele.

Bolj izbrana konkurenca je dala nekaj dobrih rezultatov. Po daljšem času je bilo atletom ugodno tudi vreme.

Edi Podberšek, Gorican, ki nastopa za ekipo finančnih strošnikov iz Rima, je zmagal v metu kladiva z rezultatom 64,90 m, zmagovit pa je bil tudi dolgooproga Puler, beneški Slovenec, ki je pred leti tudi zmagal na krosu slovenskih športnih iger. Na 10.000 m je dosegel čas 32'10"4. Puler nastopa za Libertas iz Vidma.

V ostalih panogah so bili doseženi dobri rezultati na 400 m čez ovire (Cadò 55"1), v daljini (Belladonna 7,14 m), na 110 m čez ovire (Grandin 15"4), v višini (Bruni 205 cm), in na 400 m (Majorana 50"1).

k. b.

KOLESARSTVO

VERONA, 7. — Na mednarodnem kolesarskem tekmovanju za «Veliko nagrado Verone» so se tekmovalci na cilju 102 km dolge proge razvrstili takole:

1. Ritter 2.20" s p.h. 43.700 km/h

2. Gimondi v istem času

3. Basso po 45"

4. Rossignoli

5. Cardì

6. Morbiato, 7. Houbrecht, 8. Conati, 9. Petterson G., 10. Quintarelli itd.

Italijanska nogometna prvenstva

ALIGA

IZIDI 1. KOLA

Bologna - Juventus	2:1
Cagliari - L.R. Vicenza	0:0
Lazio - Cesena	2:1
Milan - Sampdoria	0:0
Napoli - Ascoli	3:1
Ternana - Fiorentina	0:1
Torino - Roma	1:0
Varese - Inter	2:0

LESTVICA PO 1. KOLU

Varese, Napoli, Fiorentina, Torino, Bologna in Lazio 2; Cagliari, L.R. Vicenza, Milan in Sampdoria 1; Cesena, Juventus, Roma, Ternana, Ascoli in Inter 0.

PRIHODNJE KOLO (13.10.)

Ascoli - Torino, Cesena - Ternana, Fiorentina - Bologna, Inter - Cagliari, Juventus - Milan, L.R. Vicenza - Lazio, Roma - Napoli, Sampdoria - Varese.

BLIGA

IZIDI 2. KOLA

Alessandria - Perugia	0:0
Arezzo - Taranto	2:1
Brescia - Avellino	0:0
Foggia - Pescara	1:0
Novara - Como	1:1
Palermo - Atalanta	1:1
Reggiana - Catanzaro	1:1
Sambenedettese - Parma	2:1
Spal - Genoa	1:2
Verona - Brindisi	0:0

LESTVICA PO 2. KOLU

Genoa 4; Alessandria, Brescia, Foggia, Sambenedettese, Perugia in Verona 3; Avellino, Arezzo, Catanzaro, Novara in Palermo 2; Brindisi, Como, Pescara, Taranto, Reggiana, Parma, Atalanta in Spal 1.

PRIHODNJE KOLO (13.10.)

Atalanta - Alessandria, Avellino - Verona, Brindisi - Genoa, Catanzaro - Arezzo, Como - Palermo, Novara - Sambenedettese, Parma - Spal, Perugia - Foggia, Pescara - Reggiana, Taranto - Brescia.

A SKUPINA

CLIGE

IZIDI 4. KOLA

Belluno - Casale	0:0
Bolzano - Vigevano	1:1
Cremonese - Piacenza	2:2
Lecco - Trento	1:0
Legnano - Clodiosott.	1:2
Mestrina - Seregno	1:1
Monza - Mantova	0:0
Padova - S. Angelo L.	1:1
Pro Vercelli - Solbiat.	0:0
Udinese - Venezia	1:1

LESTVICA PO 4. KOLU

S. Angelo in Udinese 6; Venezia, Solbiatese, Cremonese, Mantova in Piacenza 5; Clodiosottomarina, Monza, Padova, Mestrina in Lecco 4; Vigevano 3; Trento, Belluno, Bolzano in Legnano 2.

PRIHODNJE KOLO (13.10.)

Clodiosottomarina - Seregno, Junior Casale - Bolzano, Mantova - Mestrina, Monza - Cremonese, Piacenza - Udinese, S. Angelo Lodigiano - Lecco, Solbiatese - Belluno, Trento - Legnano, Venezia - Padova, Vigevano - Pro Vercelli.

D LIGA

IZIDI

Adriese - Coneglianese	0:0
Legnago - Audace	2:0
Lignano - Dolo	0:0
Poniziana - Montebelluna	0:0
Portonovo - Triestina	2:0
Portogruaro - Rovigo	1:0
Pro Gorizia - Caorle	3:1
Bassano - Thiene	2:1
Treviso - Sarnpietrese	1:1

LESTVICA

Legnago 6; Portogruaro in Portonovo 5; Adriese, Lignano in Treviso 4; Bassano, Dolo, Poniziana, Pro Gorizia in Thiene 3; Coneglianese, Montebelluna, Sarnpietrese in Audace 2; Caorle, Rovigo in Triestina 1.

PRIHODNJE KOLO

Adriese - Sarnpietrese, Audace - Rovigo, Caorle - Thiene, Coneglianese - Pro Gorizia, Dolo - Portonovo, Legnago - Portogruaro, Lignano - Poniziana, Montebelluna - Treviso in Triestina - Bassano.

Tatovealeto

Bologna - Juventus	1
Cagliari - Lanerossi Vicenza	1
Lazio - Cesena	1
Napoli - Ascoli	1
Ternana - Fiorentina	2
Torino - Roma	1
Varese - Inter	1
Foggia - Pescara	1
Novara - Como	X
Palermo - Atalanta	X
Spal - Genoa	2
Udinese - Venezia	X
Siracusa - Catania	X

KVOTE

13 - 15.046.600

12 - 507.300

TOPI

1. - 1. Annuccia	X
2. - 2. Henninger	2
3. - 1. Badinello d'Ausa	1
4. - 2. Fragaglia	2
5. - 1. Rogi	X
6. - 2. Veruska	1
7. - 1. Sel	X
8. - 2. Giuliano	2
9. - 1. Ismicora	2
10. - 2. Jaccuzia	X
11. - 1. Noricco di Jesolo	1
12. - 2. Delaunay	1

KVOTE

12 - 2.095.885

11 - 279.400

10 - 27.600

NOGOMET

V PRVENSTVU D LIGE

NOGOMET

V PRVENSTVU 2. AMATERSKE LIGE

NAMIZNI TENIS

Pro Gorizia prvič zmagala Ponziana tretjič remizirala

Po porazu v Pordenonu Triestina zadnja na lestvici

Pro Gorizia — Caorle 2:1 (1:0)

PRO GORIZIA: Siricano, Furlani, Domenghetti, Zoratti, Tomlinovi, Bianchi, Ridolfi, Michelutti, Zuttion, Barile, Omizzolo.

CAORLE: Casazza, Donà, Vianello, Ballarin, Campanato (Gallina), Nali, Danti, Zennaro, Cibert, Rebecca, Radich.

SODNIK: Gollini iz Bologne. STRELCI: v 10. min. p.p. Zuttion, v 26. min. d.p. Danti (11-metrovka), v 31. min. Ridolfi.

V nedeljo si je Pro Gorizia na domačem igrišču priborila prvo zmago letošnjega prvenstva. Goričani so zaslužili dve točki, kajti napadali so od začetka do konca tekme in le nepristransko sojenje je omogočilo gostom, da so dosegli gol z 11-metrovko.

V prvem polčasu se je domačini ponudila prva priložnost že v drugi minuti, ko Zuttion ni znal izkoristiti predložitve. V deseti minuti je prišla Pro Gorizia v vodstvo z golom Zuttiona, ki je izkoristil podajo Omizzola. Po tem голу je kazalo, da bodo domačini z lahkoto premagali goste, ki niso nikoli ogrozili vratnika Siricana.

V drugem delu igre je bila premoč Goricanov še vedno jasna. V 26. minuti pa je prišlo do nezaslužene 11-metrovke, ki jo je Danti realiziral. Pet minut kasneje so domačini spet prišli v vodstvo z Ridolfijem.

Ponziana — Montebelluna 0:0

PONZIANA: Magris, Cattonar, Celler, Gerin, Del Piccolo, Ravalico, Dalle Crode, Vidonis, Momesso, Leonardon, Jannuzzi.

MONTABELLUNA: Prandini, Turcato, Bordignon, Babbo, Calzavatta, Turinelli, Visentin, Pozzobon, Andreis (Battistin), Lupo, Ciment.

SODNIK: Tonini iz Rive pri Gardskem jezero.

Gledalcev približno 3000.

Tudi v letošnjem tretjem nastopu se je morala Ponziana zadovoljiti z delitvijo izkupitka. Tržačani niso uspeli konkretizirati svoje terenske premoči in tako se je tudi to srečanje končalo brez zadetka. Z delitvijo izkupitka pa so seveda veliko bolj zadovoljni gostje kot domačini, ki so bili prisiljeni prepušiti točko nasprotniku, ki ni pokazal praktično nič. Edini cilj Montebellune je bila obrambna igra in nasprotniku onemogočiti pot do gola. Zadani cilj je povsem dosegla, kar je potrebno pripisati tudi veliki sreči. Domačini niti v tretjem nastopu niso mogli poslati žoge v nasprotno mrežo. Na običnem stadionu je dobro igrala samo ena enajsterica in to Ponziana. Montebelluna je bila vseskozi plen razigranih »belomodrin«, ki so se izkazali kot izredno solidna in dobro uigrana enajsterica. Vsi nogometaši so bili dokaj prizadevni in so se zagnali v boj z vso vneto, da bi prebili led. Bolj kot nasprotnik jim je računa prikrizala neverjetna smola.

V okviru sovedenjske proslave 50-letnice ZSSDI je nastopila tudi slovenska prvakinja v moderni gimnastiki Branka Vajngerl

Dr. Tone SATAN, NJEVOVO DELO IN SMRT

Wirth je v Trstu vodil »oddelek R« (Abteilung R) v uradu višjega vodje SS in policije za operacijsko cono »Jadransko Primorje«, tj. v Globocnikovem uradu. Podrejen je bil torej naravnost Globocniku, enako kot v Lublinu, čeprav so člani Wirthovega oddelka v Trstu opravljali tudi naloge, ki so spadale pod poveljnika varnostne policije in varnostne službe za operacijsko cono »Jadransko Primorje«, esesovskega podpolkovnika dr. Ernsta Weimanna. Ohranjeni so namreč zaporni listi (Haftscheine), ki imajo navadno prečtan naslov poveljnika varnostne policije in varnostne službe za operacijsko cono »Jadransko Primorje« in namesto tega napisano šifro cono »Jadransko Primorje« in namesto tega napisano šifro »R I«. »R« pa je šifra za akcijo »Reinhardt« brez druge oznake, najpogostejše pa kot »R I«, kar bi verjetno lahko razumeli, da so bile tudi šifre »R II« in »R III« vendar takšni dokumenti niso ohranjeni. Po nekaterih podatkih naj bi imel oddelek »R« tri pododdelke, in sicer pododdelek »R I« v Trstu (verjetno ga je vodil Gottlieb Hering ali Josef Oberhauser), pododdelek »R II« na Reki in »R III« v Vidmu (Udine), le tega naj bi vodil dr. Franz Stangl.75) Sedež Wirthovega oddelka je bil v Via Murat v Trstu, po zaveznikih bombardiranju Trsta dne 10. junija 1944 pa v Via Giustinelli.

Podobno kot za akcijo »Reinhardt« v generalni guberniji na Poljskem, se je tudi za Trst iz tistega časa ohranilo le

Nastevati vse priložnosti Ponziane je praktično nemogoče, ker so se vrstile kot na tekočem traku. Najbolj zrelo pa je imel odlični Momesse v 33. min., ko je žogo poslal z glavo preko vrat. Vratar gostov Prandini je imel polne roke dela in se je tudi odlično izkazal.

Pri Ponziani so zadovoljili vsi igralci, še posebej pa krilec Ravalico, režiser Vidonis, ki je znal zapostiti tudi nasprotnega vratarja, in mladi Leonardon, kateremu manjka samo izkustvo.

G. F.

Pordenone — Triestina 2:0

PORDENONE: Da Pieve, Venerus, De Pellegrin, Zampa, Campanogola, Battistell, Mantellato, Gianoni, Tarlao, Pivetta, Piotto.

TRIESTINA: Fontana, Berti, Lucchetta, Massaccesi, De Luca, Riva, Garofalo, Tosetto, Dri (Zanini) v 29. min. d.p.), Veneri, Oggian.

SODNIK: Ballerini.

STRELCA: v 24. min. Mantellato (11-metrovka), v 32. min. Tarlao. Triestina ni tokrat v deželnem derbiju v Pordenonu ostala le praznih rok, ampak je tudi zasedla zadnje mesto lestvice. K temu lahko dodamo le še to, da ji to mesto trenutno bolj ali manj tudi zaslužen pripada.

V Pordenonu so Tržačani pokazali sicer nogomet, ki ni bil ravno slab. Lahko bi celo rekli, da so posamezne akcije Triestine ugajale. Toda v moštvo je preveč praznin, ki jih s sedanjimi igralci ni mogoče zapolniti. Enajsterica bi potrebovala nekaj dobrih nakupov, da bi lahko spravila v red svojo igro, zlasti v napadu, kjer trenutno

Štandreska Juventina je v nedeljo v okviru nogometnega prvenstva 2. amaterske lige igrala s S. Anna

ATLETIKA

EKIPNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

Oba naslova državnih prvakov sta letos ostala v prestolnici

Maloštevilna udeležba in poprečni rezultati - Malo zmag za Slovence

Z ekipnim prvenstvom Jugoslavije v Beogradu se je praktično zaključila letošnja atletska sezona, ki je bila na samem vrhu uspešna, je pa istočasno odkrila slabo »založenost« zaledje.

Ekipni značaj prvenstva v Beogradu je bil pred sklopnim nastopom izločil iz tekmovalnega mnoštva najboljših jugoslovanskih atletov, rezultati ostalih pa so bili daleč pod njihovo sezonsko ravni. Svar je povsem normalna, ker pogoji za atletiko niso več ugodni. Tekmovalci so utrujeni in tudi vreme je prenehladno.

Pri ženskah je bila prva postava beograjskega Partizana, pri moških pa je po pričakovanju zmagala Crvena zvezda.

Za oba slovenska predstavnika so pri dekletih zmagale Urnarkarjeva (800 m), Mihelčičeva (višina) in Urbančičeva (kopje). Njen nastop je bil morda res zadnji.

V moški konkurenci je najboljši rezultat dosegel Čikić na 400 m s časom 47"4. Stekić je v daljino skočil 7,70 m, Temin pa v višino 206 cm.

Za majhno presenečenje je poskrbel Dane Korica, ki se je predstavil na startu teka na 10.000 m in dosegel dobro drugo mesto. Korica je bil po odstopu na balkanskem prvenstvu v krosu v Velenuj mase marca povsem odsoten s tekaškega področja. Ni se znalo, če bo spet začel trenirati za vrhunske rezultate.

Na lestvici ženskih ekip je bil Klavdivar četrti, Olimpija pa peta. Pri moških je bil Klavdivar tretji, pred Olimpijo.

k. b.

ODBOJKA

Valdagno prvi v Gorici

V soboto in nedeljo je bil v Gorici zanimiv mednarodni odbojkarški turnir članic. Prvo mesto so si zasluženo priborile italijanske prvakine, od Valdagna iz Scandicci-ja, ki so v odličnem srečanju gladko odpravile jugoslovanske prvakine od Rijeke. Pri Rečankah se bo letos izdatno poznala odsotnost Zriličeve (ki je prestopila k beograjski Crveni zvezdi) in dolgoletne češkoslovske reprezentantke Julije Bendove (ki se je vrnila domov).

Mnogo bolj izenačen pa je bil spopad za tretje mesto med Corri-

DERBI BREZ GOLOV

Primorje — Zarja 0:0

PRIMORJE: Capponi, Černjava (Zatta), Race, Simonino, Sukan, Tomizza, Barnaba, Ustin, Boicich, Drioli, Rustja.

ZARJA: Favento, Metlica, Marc, Sanese, Krizmanich I., Krizmanich II., Codagnone, Bon, Zagar, Porotap, Grahnja.

SODNIK: Prandi.

Prvi derbi ekip iz zgornje tržaške okolice se je končal brez gola. Remi je sicer običajen izid v takih srečanjih, vendar pa bi kljub temu moral v tej nedeljski tekmi

pasti kak gol, če upoštevamo dejstvo, da sta moštvi predvajali dokaj hitro in dinamično igro, pa tudi požrtvovalnosti ni manjkalo.

Bazovci so bili dokaj napadatelni, imeli so nekaj ugodnih priložnosti za dosego vodstva, vendar so nalezli na pravi zid pri prosekih obrambi, ki ni dopuščala presenečenj.

Primorje je tudi tokrat pokazalo svojo šibko točko: napad je premalo učinkovit in v njem ni dovolj odločnega in priskebnega strelca, ki bi izkoristil to, kar mu pripravljajo soigralci. Tako so tudi vsi protinapadi domačinov ostali brez u-

speha in Primorje se je ob zaključnem sodnikovem zvižgu moralo sprijazniti z dejstvom, da ni izkoristilo prednosti domačega igrišča tako, kot so pričakovali njegovi navijači.

SLABO SREDI IGRISČA

Costalunga — Vesna 1:1

COSTALUNGA: Forlani, Surian, Sirotich, Tulliani, Macor, Milcenič, Marassi, Visentin, Srpič, Furlani in Zancop.

VESNA: Košuta II., Visintin, Boti, Germani, S. Tence, Skrem, Košuta I. (Verzic), Milčič, Kelemen, Valente, Degrassi, 12 R. Tence.

SODNIK: Roiaz (TS).

STRELCA: v 25. min. Furlani, v 33. min. Germani (V) iz 11-metrovke.

KOTI: 7:2. GLEDALCEV: 100. Na blatem igrišču pri Sv. Sergiju sta se Costalunga in Vesna razšli pri neodločenem izidu. Domačini, ki bi zaslužili nekoliko več, so skoraj vso tekmo pritiskali na krisko obrambo, ki je imela v vratarju Košuti in prostemu branilcu Skremu svoja najboljša moža. Pri Krizmanich je tokrat predvsem odlovala sredina igrišča, kjer so bili Tence, Milčič in Valente vedno prepočasni in netočni. Zato je tudi, seveda, odpoval napad, kjer je bil v odsotnosti Caharije požrtvo-

vajni Degrassi preveč osamljen. Tekma se je začela s Costalungo stalno v napadu, tako da ni preostalo gostom drugega kot obrambo na igro. Sredi prvega polčasa so Tržačani prišli v vodstvo, a kmalu nato so »plavali« remizirali s (pravično) enajstmetrovko.

V drugem delu igre so domačini nekoliko zmanjšali svoj pritisk, tako da so utrujeni Krizmani, čeprav s težavami, odnesli točko.

Sandor

ZANIMIVA IGRA

Sant'Anna — Juventina 1:1

JUVENTINA: Černic, Culot, Tabaj, Brescia, Nanut, Zin, Uras, Makuc, Ferletič, Tavčar, Sirk.

SANT'ANNA: Verginella, Celigo, Paolich, Francolla, Melon, Pestrin, Gerbini, Krizman, Cadenaro, Bonazza, Mabris (Vetovani).

SODNIK: Braida iz Tržica.

STRELCA: v 45. min. p.p. Ferletič, v 40. min. d.p. Krizman.

Štandreska Juventina je v nedeljo na tujem iztrgala točko Sant'Anni. Tekma je bila precej zanimiva. Štandreska ekipa je nastopila kar s petimi novimi igralci; to so bili: Černic, Culot, Brescia, Zin in Makuc. Kljub tej zamenjavi so se novi igralci dobro razumeli s stari in so večkrat pokazali hitro ter zanimivo igro. Gol za »belordece« je padel v zadnji minuti prvega polčasa, po zaslugi srednjega napadalca Ferletiča.

V drugem delu igre so domačini sil v boj za izenačenje, ki je prišlo pet minut pred koncem, z golom Krizmana.

Prihodnje nedeljo bo Juventina igrala v Štandreu proti ekipi Campanelli.

KOLESARSTVO

MED VETERANI

N. Maver z lahkoto zmagal pri Orehu

Petelin (med amaterji) ni zdržal hitre vožnje

Ena zmaga, eno tretje mesto (ki je nato postalo šesto) ter eno petnajsto mesto: to je rezultat nedeljskih dirk, ki so se jih udeležili kolesarji lonjerske Adrie.

Na tekmovalnem UDACE, ki ga je priredil pri Orehu klub Cottur, je v kategoriji starejših kolesarjev zmagal Maver, ki je v sprintu premagal Bartolija. Bonanno pa se je po dolgem begu vrnil na tretje mesto, vendar pa so sodniki precej svoje glavo spremenili vrstni red in ga potisnili še za tri mesta nazaj.

Tekmovanje je bilo veljavno za pokal »Mario Raimondo«, tekmovalci pa so na namorni progi vozili precej počasni ter so se le nadzorovali med seboj, tako da je o zmagovalcu odločal končni sprint, kjer se je Gazziero le za las vrstnil na prvo mesto, pred Floreninom iz Tržica.

NOGOMET

PRIJATELSKA TEKMA

Primorec — Baxter 1:1 (1:0)

PRIMOREC: Vladimir Kralj, Paticco, Kovačević (v 20. min. p.p. Marko Kralj), Sotič, Čuk, Krizmančič (v 30. min. d.p. Mauro Kralj II.), Husi, Možina, Mauro Kralj I., Manzutto, Boris Kralj.

SODNIK: Mario Kralj.

STRELCA: Boris Kralj (P).

GLEDALCEV: približno 50.

Primorec je odigral zadnje tekmo v okviru priprave za bližnje prvenstvo tretje amaterske lige. Trebenčani niso v tej tekmi preveč zadovoljili svojih navijačev, čeprav so nastopili z okrnjeno postavo. Tekma je služila kot dober trening za obe enajsterici in zato ekipi nista gledali veliko na rezultat kot pa na uigravanje.

Bruno Krizmančič

SMUČARSKI TEK

Organizatorji smučarskega trnovskega maratona, ki je bil lani v Črnom vrhu nad Idrijo, so sklenili, da ga bodo priredili vsako leto. Nanj bodo letos povabili tekmovalce tudi iz Italije in Koroške.

ALPINIZEM

Mednarodna himalajska odprava, ki naskakuje 8.443 m visoki Makalu je sporočila, da je postavila drugo taborišče v višini 7.000 m. V tej odpravi pleza tudi slovenski alpinist Matija Maležič.

KOŠARKA

V letošnjem jugoslovanskem prvoligaškem košarkarskem prvenstvu bo za ljubljansko Olimpijo nastopal tudi Črnogorec Subotić iz Hercegovne.

V drugem kolu 2. amaterske nogometne lige je bil na sporedu derbi med Primorjem in Zarjo

KONJSKI ŠPORT

Tekmovanje v Lipici

V nedeljo je bil v Lipici jahalni turnir, veljaven za jugoslovansko državno prvenstvo v preskakovanju ovir. Med člani je zmagal Dokić iz Novega Sada na Ganimedu, med mladinci pa Menzalin iz Beograda na Armandu.

Med ekipami je med člani in mladinci zmagala Vojvodina.

V zadnji etapi kolesarske dirke »Po Vojvodini« je zmagal član ljubljanske Astre Leček, pred svojim klubskim tovarišem Vidmarjem. Tu di rogovci so dosegli velik uspeh, saj je Kastelc zmagal na skupni končni lestvici (pred Poljakom Zavodo), Rog pa je osvojil prvo mesto tudi na končni skupni ekipni lestvici.

OBVESTILO

Smučarski odsek SPDT vabi člane tekmovalnega oddelka na sestanek, ki bo v petek, 11. oktobra, ob 19.15, v Ul. Geppa 9. Na sporedu bodo kratke filmske projekcije.

(karabinjerske) ustanove. Svojo nalogo zatirati narodnoosvobodilno gibanje v vsej Julijski krajini je tudi po italijanski kapitulaciji na zloglasen način nadaljeval posebni inspektorat javne varnosti za Julijsko krajino v Via Belgosguardo 8 v Trstu. Vodil ga je še naprej generalni inspektor javne varnosti Giuseppe Gueli, najhujši zločinec v inspektoratu pa je bil Gaetano Collioti, ki ga je Italija po drugi svetovni vojni celo odlikovala z medaljo za vojne zasluge, kljub temu da je javnost proti podelitvi odlikovanja protestirala.79)

Po zasedbi Italije se je nemškemu okupatorju ponudila priložnost, da tudi tam »reši židovsko vprašanje«. Ko so nacisti oktobra 1943 začeli v italijanskih mestih z zasledovanjem Židov, je bila akcija »Reinhardt« v generalni guberniji na Poljskem že končana in so zato Žide vozili v koncentracijsko taborišče Auschwitz. Tukaj je imel esesovski major Rudolf Höss o katerem je Wirth izjavil, da je njegov »slabi učenec«,80) na voljo več plinskih celic in krematorijev za sežiganje trupel. Medtem ko je Wirth v svojih uničevalnih taboriščih za množično ubijanje ljudi uporabljal ogljikov monoksid iz izpušnih plinov avtomobilskih ali tankovskih motorjev, je Höss uporabljal prusko kislino (t.i. Zyklon B).81)

Po podatkih, ki jih navaja Gerald Reitlinger v svoji knjigi, naj bi pred drugo svetovno vojno živel v Trstu okoli pet tisoč Židov. Pod fašizmom so bili izpostavljeni divjanju tržaških skvadristov, nemško okupaciji Trsta pa jih je dočakala manj kot polovica. Prvo racijo proti tržaškim Židom so nacisti — verjetno Wirthov oddelek — napravili 9. oktobra 1943, drugo pa 19. januarja 1944, ko so prišli tudi dr. Carla Mopurga, sekretarja židovske cerkvene občine in ga odpeljali v zapore Coroneo ter deportirali v Auschwitz, kjer je umrl novembra 1944. Povelje za njegovo aretacijo se je ohranilo, podpisal ga je SS-Untersturmführer Josef Oberhauser.82) Predpo so v tej raciji zajete Žide odpeljali

v Auschwitz, so jih 70 imeli sedem dni zaprte v nekdanji rižarni »San Sabba« v Trstu. 25. januarja 1944 je Globocnik razpustil svet tržaške židovske občine in zaprl sinagogo. Nadaljnji, vendar manjši transport Židov je odpeljal iz Trsta v Auschwitz v začetku aprila 1944. Po partizanskem napadu na nemški ofiserski dom in nacističnih represalijah v Via Ghega so prišli in odpeljali v Auschwitz tudi tiste Žide, ki so dotlej uživali zaščito švicarskega konzulata. Po podatkih, zbranih po vojni, naj bi nacisti deportirali iz Trsta v razna nemška koncentracijska taborišča, predvsem v Auschwitz okrog 800 Židov, po vojni se jih je vrnilo dmoov okrog 30.83)

- 74) Arhiv Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani (navajam: arhiv IZDG, fond Befehlshaber der Sicherheitspolizei und der Sicherheitsdienstes in der Operationszone »Adriatisches Küstenland« (navajam: BDS Triest), fasc. 200.
- 75) Il Meridiano di Trieste 20. 4. 1972.
- 76) Arhiv IZDG, nemški fond, BDS Triest, fasc. 200, zaporni list za Bruno Oswaldel.
- 77) Prav tam.
- 78) Arhiv IZDG, BDS Triest, fasc. 200, sezname zapornikov iz jeseni 1973.
- 79) O tej ustanovi poroča tudi brošura Dalla guerra fascista al campo di sterminio della risiera (Friuli — Venezia Giulia 1940—1945. Guadagni della Resistenza, n. 2, Trieste 1973 (navajam: Dalla guerra fascista), str. 13—15.
- 80) IMT, XX, str. 539, izjava dr. Morgana 8. 8. 1946.
- 81) Reitlinger, n. d., str. 162.
- 82) Arhiv IZDG, BDS Triest, fasc. 200, zaporni list za dr. Carla Mopurga.
- 83) Reitlinger, n. d., str. 405, Guido Botteri e Fabio Carniel: Mi Giudei! in reviji Trieste, št. 31, junij 1959; Piero Fortuna: 23 novembre 1943, v reviji Trieste, št. 31, junij 1959; Silva Bon Gherardi: La persecuzione antiebraica a Trieste (1938—1945), Udine 1973, str. 187—247 (navajam: S. Bon Gherardi); Dalla guerra fascista, str. 22—25.

(Nadaljevanje sledi)

Zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Trstu

Del udeležencev zborovanja slovenskih zgodovinarjev

Dr. Ferenc Racu dar zgodovinarjev za Kulturni dom

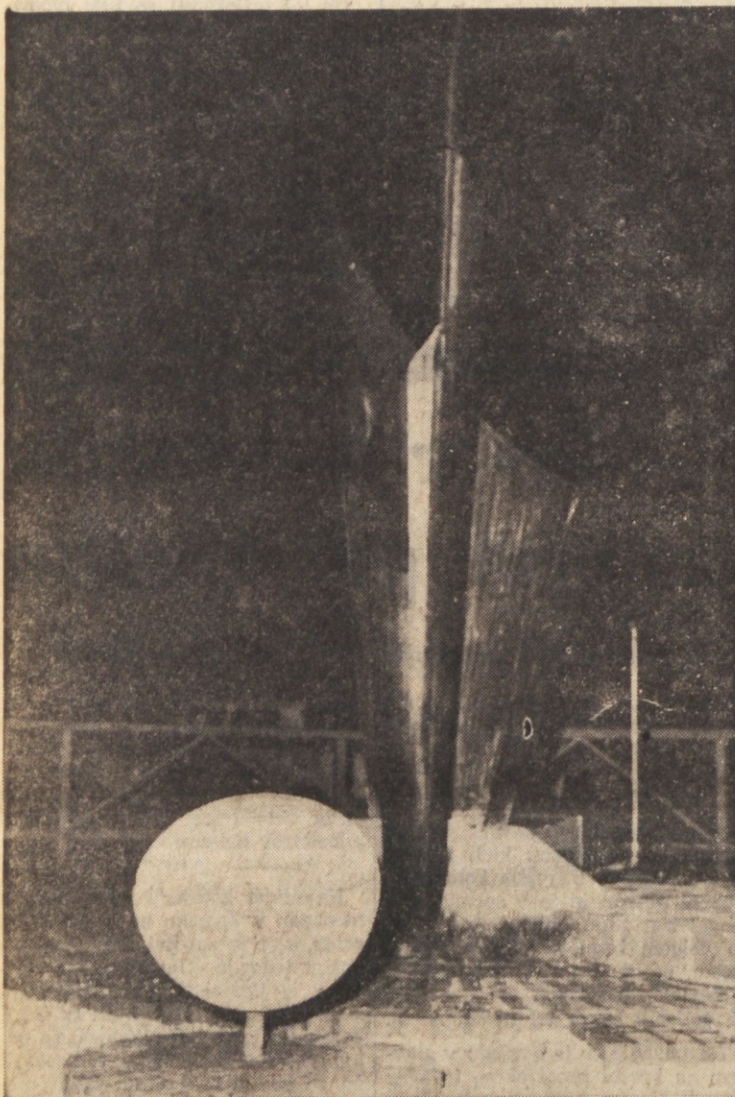
100-letnica ustanovitve slovenskega političnega društva «Edinost» zaradi svojega pomena ni mogla in ni smela mimo tržaških Slovencev. Ustanovljeno 20. septembra 1874 v Trobčevi hiši pri Sv. Ivanu, je društvo nepretrgoma delovalo do leta 1927, ko so ga fašistične oblasti razpustile. V tem času je bilo društvo «Edinost» najpomembnejša politična organizacija tržaških Slovencev v mestu Trstu in njegovi okolici. Odlikovalo se je s svojo vztrajno borbo za pravice Slovencev v šolah, uradih in drugih javnih ustanovah, bilo je žarišče pobud za prosvetne in gospodarske dejavnosti, bilo je osnova za nastopanje slovenske in hrvatske manjšine v Italiji in pred inozemsko javnostjo, bilo je izdajatelj dnevnika «Edinost» itd. Slavnostna akademija v Kulturnem domu je ob 100-letnici ovrednotila vso to dejavnost in ji potrdila njen zgodovinski pomen. Iz znanstvene strani pa so pomen društva «Edinost» osvetlili tudi slovenski zgodovinarji, ki so prav za to priložnost imeli en dan svojega rednega zborovanja v Trstu.

100-LETNICA DRUŠTVA «EDINOST»

Miroslav Košta govori na akademiji ob 100-letnici «Edinosti». Na odru orkester Glasbene matice

SLOVESNOSTI V SOVODNJAH OB PETDESETLETNICI SLOVENSKEGA ŠPORTA V ITALIJI

Spomenik v Sovodnjah, postavljen v spomin na 50-letnico ustanovitve «Udruženja slovenskih športnih društev v Italiji» in na svečanost ob 50-letnici. Spomenik je del goriškega arhitekta prof. Jožeta Ceja in simbolizira rast slovenskega športa.

Sovodnjski župan Češut pozdravlja občinstvo in mladinske šafete

Pred 50 leti je bilo ustanovljeno «Udruženje slovenskih športnih društev v Italiji». Bila je to prva organizirana oblika športne dejavnosti med slovensko mladino. Žal je «Udruženje» živele le slaba tri leta, potem ga je fašizem nasilno zatrl, kot vso drugo slovensko dejavnost. Toda zatrl je lahko samo organizacijo kot tako, ni pa mogel duha mladih slovenskih ljudi, njihovih naravnih teženj, njihove volje in njihove zavesti. Šport je v ustreznih oblikah živel tudi v ilegalni, dokler ni v drugi pomladi slovenskih ljudi za Primorskem po letu 1945 znova zaživel tudi kot organizirana dejavnost. V športni sezoni 1974-75 bo v raznih tekmovalnih skupinah v naši deželi nastopalo okrog 70 slovenskih ekip. Že ta podatek zgovorno potrjuje, da je šport danes ena izmed temeljnih postavk našega manjšinskega življenja, kajti njegov smoter ni le tekmovalni šport v ozkem pomenu besede, temveč je gibanje, ki združuje mladino na narodnostni osnovi in na naprednih načelih olimpijskega športnega duha. Zveza slovenskih športnih društev v Italiji je zato to okroglo obletnico dostojno počastila z manifestacijo, ki je močno odjeknila med vso zamejsko javnostjo. Spominsko obeležje, postavljeno v Sovodnjah, bo trajna priča te manifestacije.

Na svečanosti v Sovodnjah je Tržaški partizanski pevski zbor pel borbene pesmi

Tekač šafete iz Režije in Benečije pred predajo palice v Sovodnjah

Mladi tekači šafete skozi Benečijo v Klodiču

Tek tržaške šafete po Istrski ulici

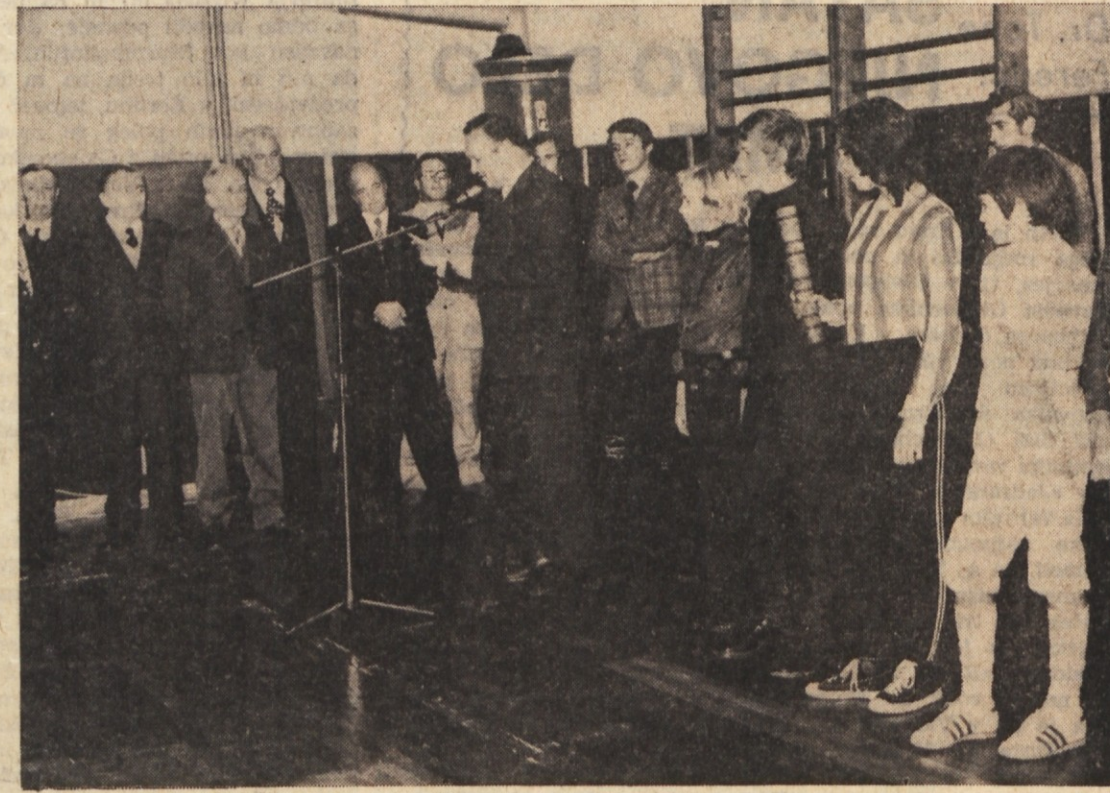
Predsednik ZSSDI Dino Roner

Pred štartom šafete iz Režije, ki je nadaljevala pot skozi Benečijo

Člani tržaške šafete pred spomenikom NOB v Bazovici

Svečanost pred štartom šafete v Sežani